

**LOKALNY PLAN REWITALIZACJI
dla miasta Sierpca
na lata 2006/2013**

Spis treści

Spis treści	1
Wstęp	3
1. Charakterystyka obecnej sytuacji w Sierpcu	6
1.1. Zagospodarowanie przestrzenne	6
1.1.1. Charakterystyka położenia geograficznego Miasta Sierpc	7
1.1.2. Zasoby środowiska naturalnego	10
1.1.3. Historia miasta	11
1.1.4. Turystyka	12
1.1.5. Podział administracyjny Miasta	13
1.1.6. Analiza tkanki mieszkaniowej Miasta Sierpc	13
1.1.7. Strefy ochrony konserwatorskiej	16
1.1.8. Główne problemy zidentyfikowane w obszarze zagospodarowania przestrzennego	17
1.2. Sfera gospodarcza	18
1.2.1. Struktura działalności gospodarczej. Struktura i trendy.	18
1.2.2. Obszary aktywności gospodarczej w mieście	25
1.2.3. Uwarunkowania budżetowe realizacji przedsięwzięć inwestycyjnych	26
1.2.4. Problemy zidentyfikowane w obszarze gospodarczym	28
1.3. Sfera społeczna	29
1.3.1. Sytuacja demograficzna i społeczna terenu	29
1.3.2. Główne przemiany społeczne i gospodarcze	32
1.3.3. Charakterystyka zjawiska marginalizacji społecznej w <i>Sierpcu</i> – problem patologii społecznej oraz przestępczości	36
1.3.4. Problemy zidentyfikowane w obszarze społecznym	40
1.4. Analiza SWOT	41
1.4.1. Zewnętrzne uwarunkowania rozwoju Miasta	41
1.4.2. Mocne i słabe strony Miasta Sierpc	43

2.	Nawiązanie do strategicznych dokumentów dotyczących rozwoju przestrzenno – społeczno – gospodarczego miasta i regionu.	45
2.1.	Nawiązanie do lokalnych i regionalnych dokumentów planistycznych	45
2.2.	Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego na lata 2004-2006	48
2.3.	Program Operacyjny dla wykorzystania środków finansowych w ramach Mechanizmu Finansowego EOG oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego	53
3.	Założenia Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Sierpc	56
3.1.	Okres realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Obszarów Miejskich	56
3.2.	Zasięg terytorialny rewitalizowanych obszarów	57
3.2.1.	Obszary rewitalizacji	58
3.2.2.	Uzasadnienie wyboru obszarów rewitalizacji	59
3.3.	Cele przestrzenne rewitalizacji	62
3.4.	Planowane działania przestrzenne na obszarze rewitalizowanym	62
3.5.	Cele rewitalizacji w obszarze gospodarczym	74
3.6.	Planowane działania na obszarze rewitalizowanym w obszarze gospodarczym	75
3.7.	Cele rewitalizacji w obszarze społecznym	78
3.8.	Planowane działania na obszarze rewitalizowanym w obszarze społecznym	79
3.9.	Zadania priorytetowe	85
3.10.	Planowane wskaźniki osiągnięć	86
4.	Plan finansowy realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji w latach 2004-2006	89
5.	System wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Sierpc	91
6.	Sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej	94

WSTĘP

W prawidłowo zorganizowanym procesie planowania strategicznego Lokalny Program Rewitalizacji stanowi początkowy etap analiz przed-inwestycyjnych, który to etap poprzez dogłębną diagnozę określić ma problemy występujące na terenie miasta. Etap ten ma na celu przebadanie i określenie możliwości Miasta oraz wskazanie zasadności (lub – braku zasadności) inwestycji.

Autorzy niniejszego opracowania dołożyli wszelkich starań, aby spełnić wymagania Uzupelnienia Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego zgodnie ze swoją najlepszą wiedzą i praktyką ekspercką. W niektórych aspektach wyniknęła konieczność wykroczenia poza zalecenia dotyczące przygotowania Lokalnych Programów Rewitalizacji w ramach ZPORR, które to zalecenia okazały się niewystarczające.

Uzasadniając konieczność wykroczenia poza zalecenia ZPORR, należałoby na wstępie wyjaśnić, czym jest **rewitalizacja** i zadania jakie ma ona spełnić.

Jest to konieczne, ponieważ w Polsce rewitalizację utożsamia się często wyłącznie z odbudową, renowacją – przywracaniem stanu pierwotnego lub minimum stanu używalności jakiegoś obiektu lub terenu. Z punktu widzenia polityki regionalnej Unii Europejskiej **rewitalizacja** jest jednak rozumiana znacznie szerzej: **rewitalizacja oznacza działania prowadzące do ożywienia procesów społeczno-gospodarczych na obszarze, w którym procesy te zamarły na skutek przemian gospodarczych, społecznych i in.** *”Rewitalizacja to połączenie działań technicznych - jak np. remonty - z programami ożywienia gospodarczego i działaniem na rzecz rozwiązania problemów społecznych, występujących na tych obszarach: bezrobocie, przestępczość, brak równowagi demograficznej. Niewłaściwym jest, więc mówić o «rewitalizacji» jednego budynku, czy «rewitalizacji» placu miejskiego, jeśli te działania dotyczą jedynie modernizacji budynków, czy rewaloryzacji zabytków¹”.* Oznacza to, iż rewitalizacja to kompleksowy program, który odnosi się do wybranych przez samorząd terytorialny obszarów w podupadłych dzielnicach mieszkaniowych, po-przemysłowych, czy po-wojskowych w miastach, a także poza nimi.

Nowym zjawiskiem w Polsce, lecz już dobrze rozpoznanym w Europie, jest **degradacja obszarów miejskich**. Wiąże się ona z problemami degradacji społecznej, jak również

---

¹ K. Skalski, *Rewitalizacja obszarów starej zabudowy w miastach*, mps, s.1

degradacji majątku trwałego o wartości kulturowej. Problemy te pogłębiane przez trudności polskich realiów społeczno - gospodarczych wpływają na znaczące obniżenie zainteresowania inwestorów, turystów, osadników poszczególnymi obszarami miasta, a niekiedy całym miastem. Zjawisko to posiada poważne konsekwencje dla rynku pracy i możliwości rozwoju całych regionów. Wspólnymi cechami tych zdegradowanych obszarów jest między innymi utrzymujące się długotrwałe bezrobocie, niskie dochody, w których znaczną część stanowi pomoc socjalna, niski poziom wykształcenia ludności, patologie społeczne.

Podsumowując, obszary wymagające rewitalizacji to tereny o szczególnej kumulacji problemów społeczno-gospodarczych (w tym także najczęściej – remontowo-architektonicznych). W przypadku Sierpca obszary zdegradowane dotyka ponadto problem dysproporcji w szansach rozwojowych i marginalizacji w porównaniu do reszty obszaru miasta.

Podczas realizacji programu rewitalizacji należy zwrócić uwagę nie tylko na zapewnienie spójności społecznej i gospodarczej, ale również terytorialnej.

Celami rewitalizacji jest przede wszystkim:

- przewyższenie kryzysu społecznego i zastoju gospodarczego;
- rozwiązywanie problemów społecznych (w tym walka z patologiami społecznymi);
- ponowne uruchomienie na danym obszarze procesów rozwoju społeczno-gospodarczego.

Przez proces rewitalizacji tworzy się szansę zwiększenia bezpieczeństwa społecznego, przełamania impasu gospodarczego oraz stworzenia warunków ekonomicznych dla potencjalnych inwestorów, jak również dzięki atrakcyjności Miasta, przyciągnięciu ludzi operatywnych i otwartych na nowe wyzwania, jakie po wejściu do Unii Europejskiej i w nowej rzeczywistości ekonomicznej stawia nam codzienność.

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Sierpc jest spójny z Planem Rozwoju Lokalnego Miasta, który nakreśla cele rozwoju oraz ze Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego. Program Rewitalizacji precyzuje jednak działania mające na celu rewitalizację zdegradowanych obszarów miejskich wskazując inwestycje, które doprowadzić

mogą do ożywienia i polepszenia życia mieszkańców Sierpca poprzez zapewnienie im możliwości rozwoju społecznego, gospodarczego czy kulturalnego.

Okres objęty programem

Niniejszy program obejmuje szczegółowo lata 2005 – 2006, oraz mniej szczegółowo lata 2007 – 2013 (zgodnie z okresami programowania budżetu Unii Europejskiej). Program opisuje intencyjnie zamierzenia władz Sierpca na ten okres, oraz wyznacza pola działań dla podmiotów prywatnych chcących zaangażować się w Program: przedsiębiorców, organizacji pozarządowych i właścicieli nieruchomości lub podmiotów sprawujących trwały zarząd na nieruchomościach w obszarze przewidzianym do rewitalizacji.

Pod koniec 2006 roku program będzie gruntownie zaktualizowany poprzez uszczegółowienie planów na lata 2007 – 2013, zgodnie z Narodowym Planem Rozwoju.

W każdym momencie budowania Lokalnego Programu Rewitalizacji brano pod uwagę jego zgodność z uchwalonym Planem Rozwoju Lokalnego Miasta Sierpc.

Rozdział 1

Charakterystyka obecnej sytuacji w Sierpcu

1.1. Zagospodarowanie przestrzenne

Zagospodarowanie przestrzenne, obok zasobów gospodarczych i społecznych, stanowi jeden z głównych elementów, w kontekście tworzenia Lokalnego Programu Rewitalizacji, w oparciu o które, zostanie dokonana ocena szans i możliwości przeprowadzenia niezbędnych procesów rewitalizacyjnych w Sierpcu. Ze względu na wewnętrzną różnorodność Miasta, należy zidentyfikować te obszary, które w rzeczywistości spełniają kryteria poddania ich procesom rewitalizacji. Niezwykle ważnym punktem odniesienia wpływającym na rozwój i możliwości Sierpca ma jego położenie geostrategiczne. Zostało ono również bardzo dokładnie przeanalizowane.

Zagospodarowanie przestrzenne zostało przeanalizowane pod kątem:

- Charakterystyki położenia geograficznego miasta,
- Zasobów środowiska przyrodniczego,
- Historii miasta,
- Turystyki,
- Podziału administracyjnego miasta,
- Analizy tkanki mieszkaniowej miasta,
- Stref ochrony konserwatorskiej,

Na podstawie zawartych analiz wyznaczono główne problemy w obszarze zagospodarowania przestrzennego.

1.1.1. Charakterystyka położenia geograficznego miasta Sierpc

Miasto Sierpc położone jest w powiecie sierpeckim w województwie mazowieckim. Miasto położone jest w dolinie rzeki Sierpienicy, nieopodal jej ujścia do Skrwy, oddzielającej Ziemię Płocką od Ziemi Dobrzyńskiej. Miasto Sierpc zajmuje obszar 1.860 ha. Sierpc to stolica powiatu sierpeckiego.

Mapa 1. Mapa Polski z zaznaczonym województwem mazowieckim

Problemem wszystkich gmin powiatu sierpeckiego jest znaczne oddalenie od miasta stołecznego, a jednocześnie wojewódzkiego – Warszawy. Odległość od Warszawy wynosi 125 km. To bardzo duża bariera rozwojowa dla Miasta Sierpc. Oddalenie od Warszawy to oddalenie od instytucji publicznych, około-biznesowych, edukacyjnych. Rozwój gospodarczy Miasta Sierpc nie jest tak dynamiczny jak w gminach i miastach położonych bliżej Warszawy. Dalsze analizy uzasadniają przyjętą tezę.

Położenie w województwie mazowieckim to bardzo ważny punkt odniesienia dla wszystkich procesów społeczno-gospodarczych zachodzących w Mieście Sierpc. Województwo mazowieckie to strefa ciągłego rozwoju gospodarczego. Miasto stołeczne Warszawa to centrum gospodarcze kraju. Należy jednak zwrócić uwagę na negatywne aspekty położenia w województwie mazowieckim takiej jak np. rosnące rozwarstwienie społeczeństwa, problemy z ochroną środowiska.

Mapa 2. Województwo mazowieckie z zaznaczonym powiatem sierpeckim.

Mapa 3. Powiat sierpecki z zaznaczonym Miastem Sierpc.

Sierpc jest 20-tysięcznym ośrodkiem miejskim zlokalizowanym w centrum powiatu sierpeckiego. Stanowi centrum społeczno – gospodarcze całego powiatu. Zlokalizowanych jest tu większość firm, instytucji publicznych, ośrodków zdrowia, szkół. Miasto Sierpc zajmuje obszar 1.860 ha.

Miasto Sierpc leży w średniej strefie oddziaływania **metropolii warszawskiej oraz miasta Toruń**. Położenie w strefie oddziaływań miasta Warszawa nie jest dla Sierpca ważnym kontekstem odniesienia. Jednym z kluczowych czynników zewnętrznych warunkujących rozwój lokalny jest bowiem oddziaływanie, swoiste „promieniowanie” czynników prorozwojowych z istotnych ośrodków miejskich na otaczające te tereny. Atrakcyjność inwestycyjna poszczególnych miast zmienia się z czasem i jest wypadkową oddziaływania na rynek wielu czynników lokalnych, począwszy od obiektywnych, geograficznych, a skończywszy na jakości zarządzania lokalnego i wizerunku danego ośrodka. Jak już zaznaczono na wstępie znaczne oddalenie Sierpca od Warszawy powoduje marginalizację społeczną miasta Sierpc. Gospodarka rozwija bardzo dynamicznie w gminach nieopodal Warszawy. Gminy oddalone dotyka daleko idąca peryferyzacja i nasilenie problemów gospodarczych i społecznych.

Od sytuacji w Warszawie **nie zależy** więc w istotnym stopniu koniunktura lokalna. Siła nabywcza i aktywność inwestycyjna podmiotów z tego ośrodka nie kształtuje w pełni koniunktury lokalnej w Sierpcu. Na gospodarkę Sierpca mają też wpływ inne ośrodki Miejskie. Zaliczyć można do nich:

- Toruń
- Płock
- Włocławek

Szczególnie ważnym miastem dla koniunktury w samym Sierpcu jest Płock, w którym znajduje zatrudnienie znaczna ilość mieszkańców Sierpca. Płock rozwija się intensywnie głównie ze względu na usytuowanie na jego terenie kluczowej dla polskiego przemysłu petrochemicznego spółki ORLEN.

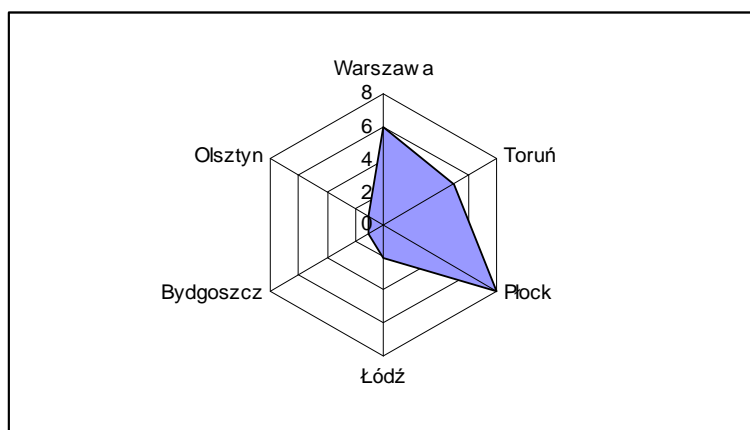

Diagram z boku ukazuje oddziaływanie większych ośrodków miejskich na Sierpc. Największe znaczenie ma Płock oraz Warszawa. Oddziaływanie innych ośrodków regionu jest marginalne i nie wpływa na sytuację gospodarczą w Sierpcu.

Działania rewitalizacyjne muszą być ściśle związane z położeniem geostrategicznym miasta oraz czynnikami zewnętrznymi, na które Sierpc nie ma wpływu. Dalsza analiza zasobów ma za zadanie odpowiedzieć na pytanie, jakie zasoby można wykorzystać i jak ukierunkować zadania inwestycyjne.

Połączenia komunikacyjne

Sierpc usytuowany jest na skrzyżowaniu dróg krajowych (Warszawa - Toruń i Łódź - Olsztyn). Szczególnie ruch w kierunkach do Warszawy i Torunia jest szczególnie uciążliwy dla mieszkańców. Generuje od duże zanieczyszczenie środowiska naturalnego oraz ponadnormatywny hałas. Hałasem nazywamy każdy dźwięk, który w danych warunkach może być uciążliwy lub zagrażać zdrowiu. Ten sam dźwięk może być oceniany w różny sposób przez różne osoby. Jedni mogą go oceniać jako przyjemny i pożądany, a inni jako uciążliwy i szkodliwy, a więc jako hałas. Trzeba zaznaczyć, że uciążliwość hałasu uzależniona jest od pory występowania (inny jest odbiór dla pory dnia a inny dla pory nocy), przeznaczenia terenu (inny jest odbiór dla obszarów ochrony uzdrowskiej, a inny dla terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej) oraz od grup źródeł hałasu.

Przez Sierpc przebiega licząca 88 km linia kolejowa jednotorowa, niezelektryfikowana relacji Sierpc – Płońsk – Nasielsk oraz linia Płock – Rypin - Brodnica. Niestety, w ostatnich latach spadło znaczenie tych linii w przewozach towarowych, a w czerwcu 2004 r. zostały zawieszony przewozy osobowe w związku z małą liczbą podróżnych, wynikającą ze złego rozkładu jazdy. Na brak połączeń bezwątpienia miał wpływ słabe zarządzanie połączeniami przez PKP. Bardzo dobre połączenia kolejowe są niewykorzystane. Szczególny problem dla mieszkańców to brak połączenia kolejowego z najważniejszym miastem regionu – Płockiem.

1.1.2. Zasoby środowiska przyrodniczego

Zasoby środowiska przyrodniczego oceniane powinny być w szerszym kontekście. Zasoby przyrodnicze, które znajdują się w sąsiedztwie Miasta mogą odgrywać bardzo ważną rolę w kreowaniu Miasta jako centrum turystyczne regionu.

Miasto Sierpc położone jest na pograniczu dwóch regionów fizjograficznych - Wysoczyzny Dobrzyńskiej i Wysoczyzny Płockiej. Przeważająca część powierzchni miasta zajmuje wysoczyznę polodowcową - dolinę rzeki Sierpicy. W części zachodniej granice miasta obejmuje fragment doliny rzeki Skrwy Prawej.

Dolina rzeki Sierpicy charakteryzuje się wysokimi krawędziami, dużymi spadkami przekraczającymi często 20%, przy czym w części zachodniej dolina jest znacznie szersza niż w części wschodniej.

Pod względem geologicznym teren miasta położony jest na południowo - zachodnim skraju Niecki Mazowieckiej.

Rzeki płynące w obrębie Miasta Sierpca to Skrwa Prawa i Sierpica. Sierpica wraz z rzeką Wierzbicą stanowią 33% powierzchni zlewni Skrwy Prawej i w znacznym stopniu decydują o charakterze stosunków wodnych i zanieczyszczeniu wód Skrwy Prawej.

Rzeka Sierpica mająca źródła w okolicach Bielska prowadzi do granic Sierpca wody odpowiadające II klasie czystości. Miasto Sierpc stanowi główne źródło zanieczyszczenia, zarówno dla ujściowego odcinka rzeki Sierpicy jak i znajdującej się w odległości 5 km rzeki Skrwy Prawej.

Strefę zieleni na terenie Miasta Sierpca stanowią: dolina rzeki Sierpicy z jej naturalnym ukształtowaniem i zielenią łągową tworzącą ciąg ekologiczny oraz system powiązań przyrodniczo - krajobrazowych miasta z obszarami pozamiejskimi.

Tereny leśne występują w zachodniej i północno-zachodniej części miasta. W obrębie doliny rzeki Skrwy Prawej i dolnego odcinka rzeki Sierpicy występują lasy z przewagą sosny zwyczajnej w drzewostanie z domieszką brzozy, olszy czarnej i robinii.

Natomiast zieleń urządzoną stanowią parki miejskie przy Pomniku Ofiar Katynia, przy Pl. Chopina, przy ul. Wiosny Ludów i Płockiej i przy " Jeziórkach", przy ul. Wiosny Ludów i Braci Tułdzieckich. Ze względu na ubogą zieleń na terenach zurbanizowanych należy w sposób szczególny chronić istniejący starodrzew parków.

terenie Miasta Sierpca do pomników przyrody zalicza się:

1. Znajdująca się na terenie parku podworskiego przy ul. Staszica

- aleja składająca się z 71 lip drobnolistnych o wysokości około 29 m.
- buk pospolity odmiana purpurowa o wysokości 18 m.

2. Znajdująca się w parku miejskim obok Sądu Rejonowego przy ul. Wiosny Ludów

- topola o wysokości 28 m

Występujące na terenie miasta pomniki przyrody podlegają ochronie prawnej i pozostają pod kontrolą Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody. Obowiązuje zakaz niszczenia i podejmowania działań mogących mieć niekorzystny wpływ na wyżej wymieniony drzewostan oraz lokalizację wszelkich obiektów liniowych i kubaturowych w odległości bliżej niż 15 m od pni drzew.

1.1.3. Historia miasta

Ukształtowanie terenu, na którym położone jest miasto, nasuwa przypuszczenie, że dawno temu rozciągało się tu jezioro. Już jednak na rok 400 p.n.e. datowane są pozostałości osad ludzkich na tym terenie. Genezą miasta było prawdopodobnie miejsce noclegu podróżnych przemierzających przez gęste bory szlak bursztynowy z [Pomorza](#) na południe. Już w [X w.](#) Sierpc był znaczącym grodem; istnieją wzmianki mówiące o erygowanej w [1003 r.](#) [parafii](#) i budowie kościoła w miejscu pogańskiej świątyni. W [XII w.](#) raz na tydzień odbywały się tu targi. Ponadto rozwijało się rzemiosło. Prawdopodobnie już wtedy istniała [kasztelania sierpecka](#).

W XIV w. Sierpc stał się miastem w wyniku nadanych mu lokacji. Wkrótce po roku 1322 za księcia Wacława doszło do pierwszej lokacji na prawie średzkim, w 1356 r. zaś do drugiej na prawie magdeburskim za panowania Kazimierza Wielkiego. W 1581 r. lokowano w Sierpcu jeszcze Nowe Miasto w okolicach klasztoru mansjonarzy i kościoła Najświętszej Maryi Panny na wzgórzu Loret. Już w tym czasie Sierpc posiadał niezwykle skomplikowaną strukturę własnościową, a większa część obszaru miasta należała do prywatnych właścicieli. W początkach XV stulecia Sierpc stał się własnością rodziny Sierpskich. W następnych stuleciach wielokrotnie zmieniali się prywatni właściciele Sierpca aż do lat sześćdziesiątych XIX w. W XIV-XVI stuleciu Sierpc stał się silnym ośrodkiem rzemiosła i handlu, jednym z najludniejszych miast na Mazowszu Płockim. Handlowano płodami rolnymi i leśnymi.

Utrzymywano kontakty handlowe z Zakonem Krzyżackim oraz miastami nadwiślańskimi. Na całym Mazowszu Płockim znane było piwo z browarów sierpeckich. Spośród rzemiosła naszego miasta najbardziej znane było sukiennictwo. W 1509 r. sukiennicy sierpeccy otrzymali od króla Zygmunta Starego prawo stempla. Na stemplu widoczna była na górze korona, litera "S", a także herb Sierpskich - Lew (nad murem miasta u samego dołu).

Rozkwit miasta trwał nieprzerwanie od XVI do końca lat trzydziestych XVII w. W okresie potopu szwedzkiego w latach 1655-1660 Sierpc został niemal całkowicie zniszczony.

Upadek miasta trwał w zasadzie do czasów powstania Królestwa Polskiego w 1815 r. Potem widzimy symptomy ożywienia gospodarczego, powoli zaczęło rozwijać się rzemiosło i handel. Sierpc stał się znany między innymi z jarmarków na zboże.

1.1.4. Turystyka

Dla turysty zainteresowanego poznaniem regionu Sierpca szczególnie atrakcyjne mogą być zabytki budownictwa oraz skansen wsi mazowieckiej znajdujący się na obrzeżach miasta.

Ciekawe położenie i czysty klimat sprawiają, iż okolice są atrakcyjnym regionem pod względem turystyki. Malownicze tereny wokół miasta Sierpca, przepiękna dolina wokół Sierpienicy, liczne obszary leśne stwarzają odpowiednie warunki w zakresie rekreacji. Na terenie pobliskiej gminy Szczutowo znajduje się obszar chronionego krajobrazu z dwoma jeziorami: Urszulewskim i Szczutowskim. Cieszą się one dużym powodzeniem wśród mieszkańców miasta Sierpc, Warszawy i innych zakątków kraju. Wielu z nich ma tu swoje domki wypoczynkowe, spędza kilka tygodni w ciągu roku.

Można oddzielnie rozpatrywać dwa rodzaje przyjazdów indywidualnych: turystykę **eksploracyjną** i weekendową turystykę **rekreacyjną**, głównie z kierunku Warszawy i Torunia. Ten pierwszy kierunek jest zdecydowanie ważniejszy, jednak należy przewidzieć też program dla turystyki nastawionej na zwiedzanie, szczególnie zagranicznej.

Turystyka eksploracyjna to przyjazdy turystów przede wszystkim z odleglejszych terenów, (w tym — turystów zagranicznych), świadomie **nastawionych na zwiedzenie** atrakcji Sierpca. Należy spodziewać się, że ta grupa będzie w istotnej części klientelą usług hotelowych. Aby ją przyciągnąć, należy rozpocząć zakrojony na dużą skalę (także międzynarodową) program promocyjny.

Dużo ważniejsza jest jednak **turystyka rekreacyjna** z kierunku Warszawy. Sam w sobie Sierpc nie jest obecnie wystarczająco atrakcyjnym celem weekendowych pobytów rekreacyjnych. Tymczasem docelowo **Sierpc powinien stać się dla warszawian modnym celem krótkich wyjazdów wypoczynkowych**. Ważnym elementem infrastruktury jest nowoczesny basen w mieście.

Wydaje się, że trafnym kierunkiem jest promowanie Sierpca nie tyle jako samodzielnej atrakcji, ile — jako atrakcji uzupełniającej wyjazdy osób z Warszawy do okolicznych miejscowości. Takie pobyty w Sierpcu nie będą generowały znaczącego popytu na usługi hotelarskie, ale będą docelowo stwarzały popyt na usługi gastronomiczne, handlowe i udział w imprezach, a także oczywiście na inne usługi okołoturystyczne.

Wadą bazy turystycznej jest brak wystarczającej bazy noclegowej oraz brak punktów gastronomicznych wyższej kategorii.

W pobliżu Sierpca, przy trasie do Rypina i Brodnicy, położone jest Jezioro Urszulewskie. Cieszy się ono dużym powodzeniem wśród mieszkańców miasta, Warszawy i innych zakątków kraju. Wielu z nich ma tu swoje domki wypoczynkowe, spędza kilka tygodni w ciągu roku.

1.1.5. Podział administracyjny miasta

Miasto podzielone jest na osiedla, które spełniają różne funkcje społeczno-gospodarcze i cechują się odmiennymi warunkami zamieszkania i prowadzenia działalności gospodarczej. Osiedla różnią się znacznie od siebie ze względu na funkcje, jakie pełnią w strukturze całego Miasta. Trudno w niektórych przypadkach wskazać pojedyncze funkcje tych obszarów, jednakże można wskazać dominujące w nich elementy, wpływające na rozwój społeczno-gospodarczy.

Południowa część miasta posiada zdecydowanie funkcje przemysłowe. Zachodnia posiada niezwykle ważny dla rozwoju miasta – Skansen Wsi Mazowieckiej. Pozostałe tereny mają charakter usługowo - mieszkalny.

1.1.6. Analiza tkanki mieszkaniowej Miasta Sierpc

Wyniki Narodowego Spisu Powszechnego przeprowadzonego w 2002 r. mogą dostarczyć nam najbardziej aktualnych danych, które pomogą oszacować ogólny stan nie tylko gospodarki mieszkaniowej w Mieście.

W Sierpcu zlokalizowanych jest ok. 6259 mieszkań, z czego ok. 6152 można zaliczyć do kategorii mieszkań zamieszkałych stale (stanowiące w czasie spisu miejsce faktycznego zamieszkania co najmniej jednej osoby). Łączną powierzchnię mieszkań w Sierpcu można oszacować na ok. 393024 m².

Jeżeli chodzi o wyposażenie mieszkań w podstawowe media, to można określić ten stan, jako wysoce zadawalający na tle innych miejscowości w woj. mazowieckiego. Jednakże, także w tym zakresie, szczególnie w dzielnicach staromiejskich i dotkniętych marginalizacją społeczną, należy przedsięwziąć niezbędne środki dla polepszenia sytuacji i dorównania do wysokich standardów cywilizacyjnych.

Dane dotyczące tkanki mieszkaniowej w Sierpcu przedstawia tabela poniżej.

	Jednostka miary	2002
ZASOBY MIESZKANIOWE		
Zasoby mieszkaniowe stanowiące własność gminy		
mieszkania	miesz.	542
izby	izba	1450
powierzchnia użytkowa	m2	21558
Mieszkania wyposażone w urządzenia techniczno-sanitarne		
wodociąg	miesz.	5902
ustęp spłukiwany	miesz.	5736
łazienka	miesz.	5598
centralne ogrzewanie	miesz.	5130
gaz sieciowy	miesz.	41
OKRES BUDOWY BUDYNKU I RODZAJ PODMIOTÓW		
Mieszkania zamieszkane ogółem		
mieszkania		
ogółem	miesz.	6259
osób fizycznych	miesz.	2987
gminy	miesz.	528
pozostałych podmiotów	miesz.	2744
powierzchnia użytkowa		
ogółem	m2	393024
osób fizycznych	m2	237344
gminy	m2	21050
pozostałych podmiotów	m2	134630
Mieszkania zamieszkane stale		
mieszkania		
ogółem	miesz.	6152
osób fizycznych	miesz.	2932
gminy	miesz.	523
pozostałych podmiotów	miesz.	2697
powierzchnia użytkowa		
ogółem	m2	387227
osób fizycznych	m2	234010
gminy	m2	20860

pozostałych podmiotów	m2	132357
ludność		
ogółem	osoba	18768
osób fizycznych	osoba	9475
gminy	osoba	1610
pozostałych podmiotów	osoba	7683
BUDYNKI I MIESZKANIA		
Budynki i mieszkania ogółem		
budynki	bud.	2207
mieszkania ogółem	miesz.	6412
mieszkania zamieszkane stale	miesz.	6152
powierzchnia użytkowa mieszkania ogółem	m2	398234
powierzchnia użytkowa mieszkania zamieszkane stale	m2	387227
ludność w mieszkaniach	osoba	18768

Wykres: Mieszkania zamieszkane wg okresu budowy budynku

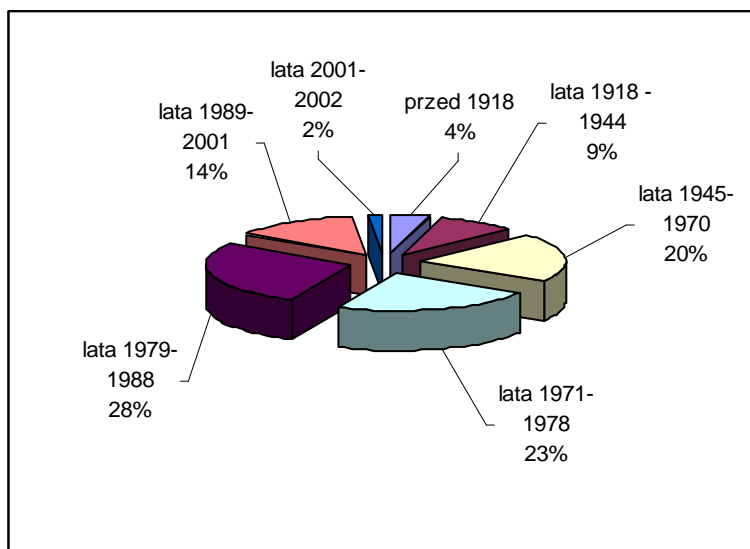

Tabela poniżej przedstawia liczbę mieszkań zamieszkałych wg okresu budowy budynku. Jak widać najwięcej mieszkań powstało w latach 1979 – 1988. Martwi fakt, że od roku 2001 powstało tylko 2% mieszkań. Świadczy to o zastoju w budownictwie mieszkaniowym. Jest to tendencja ogólnokrajowa. Należy się jednak spodziewać, że użytkowane mieszkania będą się starzeć i aby utrzymać ich dobry stan niezbędne będą remonty.

Tabela: Mieszkania zamieszkane wg okresu budowy budynku

lata	Liczba mieszkań
przed 1918	281

1918-1944	551
1945-1970	1290
1971-1978	1460
1979-1988	1755
1989-2002	895
2001-2002	97

Źródło: GUS

Wykres: Mieszkania zamieszkane wg okresu budowy budynku

1.1.7. Strefy ochrony konserwatorskiej

W stosunku do obiektów budowlanych wpisanych do rejestru i ewidencji zabytków istnieje obowiązek ochrony i konserwacji w uzgodnieniu z Mazowieckim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków również w zakresie podstawowych elementów rozplanowania takich jak: układ komunikacyjny ulic i placów, parcelacja działek, sposób rozplanowania i gabaryty zabudowy, charakterystyczne elementy architektoniczne i styl zabudowy. W stosunku do stref ochrony zespołów parkowych istnieje obowiązek ochrony i konserwacji istniejących zabytkowych obiektów i istniejącego cennego drzewostanu - w uzgodnieniu z Mazowieckim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

Teren centrum Sierpca **zawarty jest w granicach strefy A ochrony konserwatorskiej.**

Wszelkie prace związane z tymi obiektami konsultowane muszą być z Mazowieckim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

W obrębie strefy A ochronie podlegają:

- układ ulic (przebieg i szerokość),
- gabaryty zabudowy,
- zespoły architektoniczne z zielenią oraz pojedyncze obiekty;

1.1.8. Główne problemy zidentyfikowane w obszarze zagospodarowania przestrzennego

Wynikiem wyżej przeprowadzonej analizy jest określenie tych cech i czynników gospodarki przestrzennej Miasta, które mogą mieć największe odzwierciedlenie w procesach rewitalizacyjnych. Z tego względu lista problemów nie będzie obejmować wszystkich zidentyfikowanych w badanych obszarach, a jedynie te, które mają bezpośredni związek z wdrożeniem programu rewitalizacji.

W trakcie analizy dokonanej w rozdziale I zidentyfikowano następujące problemy, których rozwiązanie będzie możliwe na skutek wdrożenia **Programu Rewitalizacji Obszarów Miejskich**:

- Duże zróżnicowanie funkcjonalno-przestrzenne Miasta
- Duże potrzeby modernizacyjne dróg gminnych i wewnętrznych – ograniczona mobilność mieszkańców
- Duże zanieczyszczenie środowiska naturalnego spowodowane bardzo dużym potokiem ruchu pojazdów
- Brak pasażerskich przewozów kolejowych
- Ponadnormatywny hałas
- Nadmierne zanieczyszczenie powietrza, wód powierzchniowych i gleb na terenie miasta
- Występowanie wielu zabytków architektonicznych, wymagających odnowienia
- Bardzo zły stan techniczny niektórych budynków mieszkalnych

1.2. Sfera gospodarcza

Drugą sferą poddaną analizie, bardzo ważną w procesie formułowania wniosków dotyczących sytuacji społeczno-gospodarczej Miasta, jest sfera gospodarcza. Celem przeprowadzonej poniżej analizy jest określenie dynamiki rozwoju miasta i wskazanie tych obszarów, które mogą decydować o przyszłej dynamice rozwoju gospodarczego. Ważnym aspektem będzie wskazanie instrumentów i narzędzi dostarczanych przez Miasto lub inne podmioty, działające na rzecz intensyfikacji działalności gospodarczej prowadzonej w mieście, opierającej się w szczególności na wypracowanych przez wiele lat przewagach konkurencyjnych, w branżach kojarzonych z Sierpcem.

Sfera gospodarcza Miasta Sierpc została przeanalizowana pod kątem:

- Struktury działalności gospodarczej,
- Obszarów aktywności gospodarczej w mieście,
- Uwarunkowań budżetowych realizacji przedsięwzięć inwestycyjnych.

Na podstawie zawartych analiz wyznaczono główne problemy w obszarze gospodarczym.

1.2.1. Struktura działalności gospodarczej. Struktura i trendy.

Wg danych statystycznych opublikowanych przez Główny Urząd Statystyczny, w dniu 31 grudnia 2004 r. w Sierpcu zarejestrowanych było 1649 podmiotów gospodarki narodowej. Zdecydowaną większość tych podmiotów stanowią jednostki prywatne – 97 %. Ponad 1360 podmiotów stanowią zakłady osób fizycznych. Taki stan rzeczy odzwierciedla ogólne tendencje panujące w gospodarce, gdzie najbardziej konkurencyjnymi i wytwarzającymi największą część Produktu Krajowego Brutto podmiotami są właśnie najmniejsze przedsiębiorstwa, które jednocześnie najbardziej elastycznie potrafią reagować na zmiany zachodzące na rynku. Należy zwrócić także uwagę, że te przedsiębiorstwa są też najbardziej podatne na zewnętrzną koniunkturę gospodarczą i ich rozwój jest uzależniony od pomocy instytucji okołobiznesowych. Według posiadanych danych, w ostatnich trzech latach liczba przedsiębiorstw nowozakładanych jest mniejsza od liczby przedsiębiorstw likwidowanych, ale nie odzwierciedla to rzeczywistej liczby faktycznie działających podmiotów, tym bardziej po zmianach dotyczących zasad rejestracji i formy prowadzenia działalności gospodarczej przez spółki cywilne. Nie jest prowadzona też żadna ewidencja podmiotów zawieszających

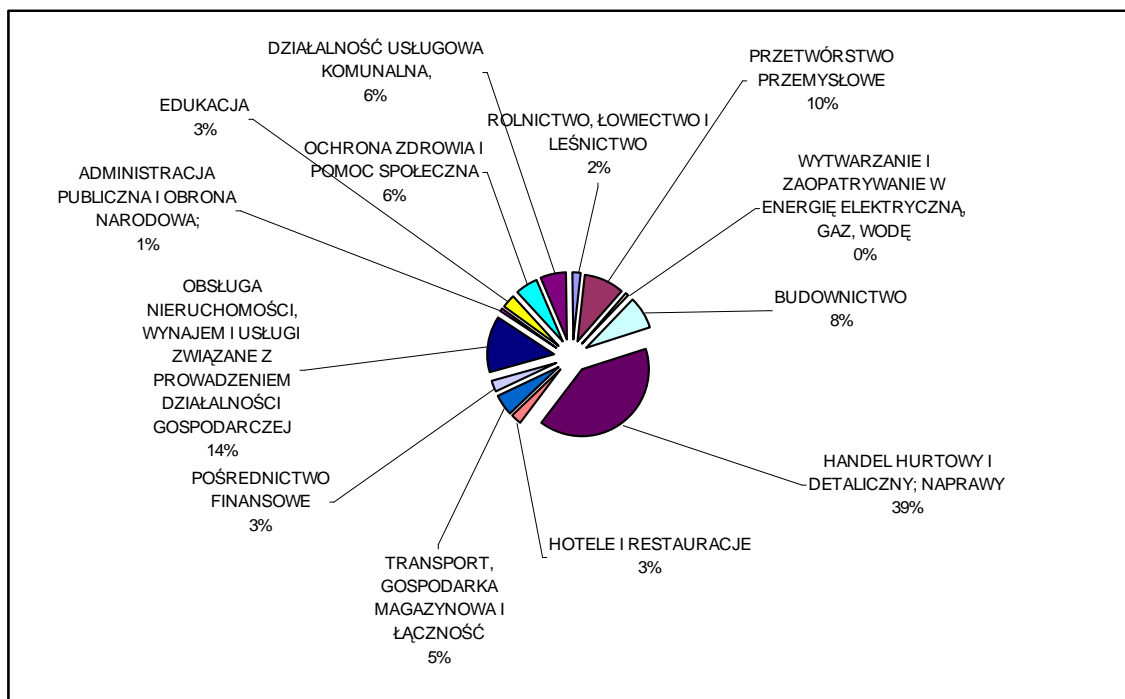
bezterminowo prowadzenie działalności gospodarczej. Należy się spodziewać, że około 10% podmiotów gospodarczych zawiesiła okresowo swoją działalność.

Oto dane dotyczące ilości oraz struktury podmiotów w Sierpcu.

	Jednostka miary	2004
JEDNOSTKI ZAREJESTROWANE WG SEKTORÓW		
<u>Ogółem</u>		
ogółem	jed.gosp.	1649
<u>Sektor publiczny</u>		
jednostki ogółem	jed.gosp.	93
jednostki prawa budżetowego państwowe i komunalne ogółem	jed.gosp.	49
przedsiębiorstwa państwowe	jed.gosp.	1
spółki prawa handlowego	jed.gosp.	5
spółki z udziałem kapitału zagranicznego	jed.gosp.	0
gospodarstwa pomocnicze	jed.gosp.	2
<u>Sektor prywatny</u>		
jednostki ogółem	jed.gosp.	1556
osoby fizyczne	jed.gosp.	1360
spółki prawa handlowego	jed.gosp.	53
spółki z udziałem kapitału zagranicznego	jed.gosp.	5
spółdzielnie	jed.gosp.	13
fundacje	jed.gosp.	2
stowarzyszenia i organizacje społeczne	jed.gosp.	27

Źródło: GUS

Diagram: JEDNOSTKI ZAREJESTROWANE WG SEKTORÓW

Biorąc pod uwagę branże, w których funkcjonują przedsiębiorstwa zlokalizowane na terenie Miasta, zauważyć można zdecydowaną przewagę sektora handlu i napraw (ok. 39 %). Kolejnymi, najbardziej aktywnymi sektorami w gospodarce Sierpca jest przemysł oraz budownictwo. Świadczy to o dużych możliwościach rozwojowych Miasta, gdyż obok zaspokajania podstawowych potrzeb mieszkańców poprzez działalność handlowo-usługową, wciąż bardzo perspektywiczne są tradycyjne sektory działalności prowadzonej w Mieście. Ważnym segmentem, będącym w dużej części odpowiedzią na potrzeby rynkowe i pozwalającym na obsługę branży przemysłowej są usługi transportowe.

Przyrost podmiotów i liczby zatrudnionych obserwowany jest także w sferze obsługi firm, nieruchomości i nauki, gdzie powstało szereg drobnych podmiotów.

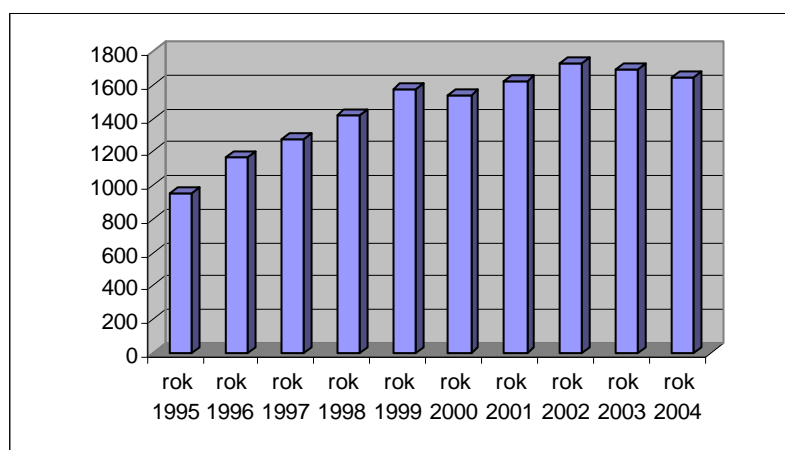
W Sierpcu skupia się głównie przemysł rolno-spożywczy, gdyż miasto otoczone jest gminami o typowo rolniczym charakterze. Struktura upraw odpowiada jakości gleby i dostosowana jest do potrzeb rolników i przemysłu. Korzystne warunki klimatyczne, niewielkie zanieczyszczenie powietrza i gleby sprzyjają produkcji zdrowej żywności. W hodowli dominuje: trzoda chlewna i bydło zaś w uprawach: zboża i ziemniaki.

Tabela. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w Mieście Sierpc w latach 1995-2004

Rok	Wartość	Jednostka miary
1995	950	jed.gosp.
1996	1171	jed.gosp.
1997	1280	jed.gosp.
1998	1423	jed.gosp.
1999	1570	jed.gosp.
2000	1538	jed.gosp.
2001	1624	jed.gosp.
2002	1731	jed.gosp.
2003	1691	jed.gosp.
2004	1649	jed.gosp.

Źródło: GUS

Wykres. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w Mieście Sierpc w latach 1995-2004

Źródło: GUS

Wykres powyżej ukazuje dynamikę powstawania nowych firm na terenie miasta. Jak widać gwałtowny rozwój nastąpił od roku 1995. W latach 2000 – 2005 ilość firm pozostaje na podobnym poziomie. Następują drobne wahania. Niebezpiecznym zjawiskiem jest lekka tendencja spadkowa od roku 2003.

Jednym z podstawowych wskaźników najlepiej ilustrujących stan lokalnej gospodarki jest poziom **aktywizacji gospodarczej** liczony jako ilość zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 10 tys. mieszkańców. Wyraża on skłonność danej populacji do

podejmowania działalności gospodarczej, jak również zaufanie do sytuacji na rynku. Wskaźnik dla Miasta Sierpc porównano do innych miast województwa mazowieckiego.

gmina	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Sierpc	709	782	802	850	909	873
Płońsk	941	949	961	987	991	995
Ciechanów	913	949	983	996	989	985
Żuromin	965	1052	1069	1099	1103	1134
Siedlce	664	672	707	745	793	813
Mława	780	806	872	936	930	957
Marki	1374	1443	1457	1434	1311	1334
Kobyłka	1079	1148	1182	1151	1224	1260
Wołomin (obszar miejski)	970	1037	1061	1062	1111	1140
Ząbki	1493	1584	1579	1508	1344	1383
Radzymin (obszar miejski)	852	941	1004	1037	992	1017

Opracował: Firma Bajor Consulting na podstawie danych GUS.

Z powyższych danych można stwierdzić że skłonność do podejmowania działalności gospodarczej przez mieszkańców Sierpca jest mała. Dane porównawcze ukazują, że skłonność ta jest wyższa w miastach i gminach blisko Warszawy. Im odległość większa tym skłonność do prowadzenia własnej działalności gospodarczej jest mniejsza. Wiązać się to może z faktem, że firmy w miastach blisko Warszawy mogą prowadzić obsługę mieszkańców stolicy i instytucji tam istniejących. W miastach oddalonych jest to nie możliwe. Sierpc charakteryzuje się najniższym wskaźnikiem pośród miast północnej części województwa mazowieckiego.

Jednak poziom aktywizacji gospodarczej jest tylko jednym ze wskaźników obrazujących aktywność biznesową populacji. Ważnym wskaźnikiem dodatkowym jest tzw. indeks **PEAI** (Present Economic Activity Index – wskaźnik aktualnej aktywności gospodarczej), obliczamy jako procentową zmianę ilości firm na 10 tys. mieszkańców w ostatnich trzech latach. PEAi powyżej 9% oznacza pomyślną koniunkturę, a powyżej 15% gwałtowny rozwój.

gmina	Saldo ilości firm w ostatnich 3 latach	
	Ilość nowych firm	Przyrost procentowy PEAI
Sierpc	25	2,7 %
Płońsk	- 43	- 2,05%
Ciechanów	- 210	- 4,26 %
Żuromin	- 26	- 4,27%
Siedlce	88	4 %
Mława	15	- 0,07 %
Marki	329	-8,4 %
Kobyłka	269	-16,9 %
Wołomin (obszar miejski)	282	7,4 %
Ząbki	333	-12 ,4 %
Radzymin (obszar miejski)	60	1,3 %

Opracował: Firma Bajor Consulting na podstawie danych GUS.

Warto zauważyć, że nie ma prostej korelacji między poziomem aktywizacji gospodarczej a indeksem PEAI. Należy to interpretować następująco: poziom aktywizacji to skumulowany przez wiele lat **dorobek aktywności lokalnego sektora gospodarczego**, natomiast PEAI obrazuje **aktualną dynamikę**. Wnioskować więc można na podstawie danych tabeli, że w Sierpcu jest niezadowolająco rozbudowany sektor gospodarczy, **a jego rozwój nie występuje**. Należy podjąć zdecydowane kroki do zmian zaistniałych tendencji. Działania rewitalizacyjne muszą prowadzić do ożywienia gospodarczego.

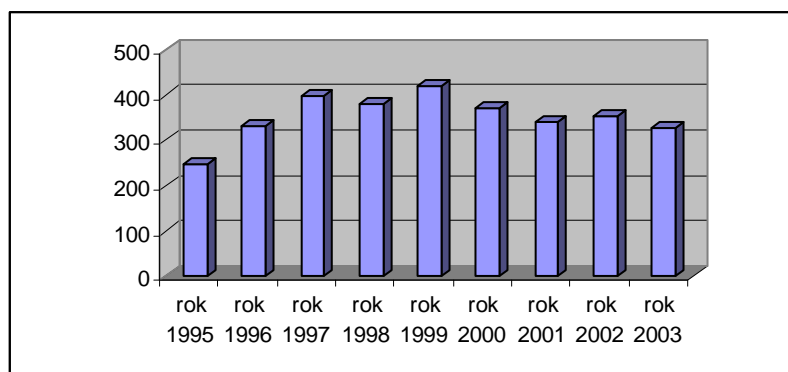
Co dziwne w żadnym z analizowanych miast wskaźnik nie jest wyższy niż 9% co oznaczałoby to dobrą koniunkturę gospodarczą. Analizując wskaźniki w innych województwach można odnieść wrażenie, że istnieje bardzo dobra koniunktura gospodarcza. W województwie mazowieckim widać wyraźnie stagnację gospodarczą. Działania władz miasta oraz innych instytucji muszą wywierać wpływ na rozwój nowych przedsiębiorstw poprzez wykorzystanie lokalnych zasobów. Sierpc musi się stać centrum kultury regionu. Poprzez to kreować rozwój przedsiębiorstw turystycznych. Dobrym pomysłem byłoby stworzenie Partnerstwa Lokalnego dla Zrównoważonego Rozwoju całego powiatu Sierpeckiego. Miasto Sierpc jest uzależnione od atrakcji turystycznych i zasobów przyrodniczych znajdujących się w pobliżu Miasta.

Tabela poniżej przedstawia ilość sklepów na terenie miasta Sierpc. Ilość sklepów najlepiej obrazuje dynamikę rozwoju gospodarczego, który przekłada się na konsumpcje. 10 lat temu w Sierpcu działalność prowadziło 246 sklepów. W 1999 roku już 420. W 1999 roku widoczny jest spadek ilości sklepów co może świadczyć o pogorszeniu się koniunktury gospodarczej na terenie miasta.

Tabela i wykres. Ilość sklepów w Mieście Sierpc od roku 1995 do roku 2003

Lp.	Rok	Wartość J.m.
1.	1995	246 ob.
2.	1996	330 ob.
3.	1997	396 ob.
4.	1998	378 ob.
5.	1999	420 ob.
6.	2000	373 ob.
7.	2001	339 ob.
8.	2002	352 ob.
9.	2003	329 ob.

W zakresie handlu działają zarówno małe punkty handlowe jak i większe sklepy. Dla gospodarki miejskiej ważną rolę odgrywają również targowiska, z których Miasto czerpie korzyści w postaci opłat. Zmianę tendencji w strukturze placówek handlowych można zaobserwować poprzez wzrost liczby podmiotów przy jednoczesnym spadku zatrudnienia.

Generalnie można stwierdzić, że występuje tendencja do przekształcania struktury podmiotów gospodarczych. Miejsce dużych przedsiębiorstw zajmują w coraz większym stopniu małe firmy, głównie usługowe.

Ważnym elementem polityki Miasta w zakresie pobudzania przedsiębiorczości powinno być uregulowanie spraw związanych z podatkiem od nieruchomości w zakresie gospodarki terenami przemysłowymi oraz stworzenie warunków preferencyjnych dla potencjalnych inwestorów.

Sektorem zatrudniającym największą liczbę pracowników są zakłady przetwórcze. Poniższa tabela przedstawia wielkość zatrudnienia:

Lp.	Firma	Liczba pracowników
1	Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska	316
2	Z.P.O. MARJOSS	282
3	Zakład Energetyczny Płock Dystrybucja Zachód sp. z o.o.	243
4	Zakład Przetwórstwa Mięsa „OLEWNIK” S.C.	205
5	Spółdzielnia Pracy „Jedność”	180
6	Z.O. MELTON	145
7	Kasztelan Browar Sierpc S.A.	126
8	WIEPOL Zakład Produkcji Czekolady i Art. Cukierniczych	117
9	P.U.P. BUDEXPOL	108
10	GMN TECHMET	90
11	Miejskie Przed. Gospodarki komunalnej „EMPEGEK” Sp. zo.o.	84
12	P.H.U. BUDOMEX	80
13	Cargill (Polska) Spółka z o.o.	60
14	Przedsiębiorstwo Budownictwa Wodno-Melioracyjnego MELBUD	65

Źródło: Plan Rozwoju Lokalnego Miasta Sierpc

1.2.2 Obszary aktywności gospodarczej w mieście

Analizując to zagadnienie należy zwrócić uwagę na geograficzne aspekty cechujące strukturę prowadzonej w Mieście działalności gospodarczej. Można wyodrębnić obszary przemysłowe, posiadające wysokie kompetencje i dosyć dobrze rozwiniętą infrastrukturę techniczną.

Miasto Sierpc posiada wyodrębnione tereny o charakterze przemysłowym:

1. W dzielnicy przemysłowej między ulicami Świętokrzyską, Płocką i torami kolejowymi,

2. W dzielnicy przemysłowej od ul. Konstytucji 3 Maja wzdłuż ulicy Traugutta i Dworcowej w kierunku północno-zachodnim
3. Na północy miasta przy ulicy Kościuszki, Głowackiego i Wróblewskiego.

Na zdjęciu obok widoczny jest Browar w Sierpcu znajdujący się w dzielnicy przemysłowej.

Tereny przemysłowe wzdłuż torów kolejowych posiadają pełną infrastrukturę techniczną, łącznie z bocznicami kolejowymi. Problemem jest forma własności, która uniemożliwia inwestycje ze strony Miasta Sierpc. Właścicielem większość terenów jest PKP. Zarządca nie prowadzi polityki zamieniającej dysfunkcyjny teren poprzemysłowy na użyteczny dla lokalnej gospodarki. Jest to jeden z dużych problemów władz miasta Sierpc.

1.2.3. Uwarunkowania budżetowe realizacji przedsięwzięć inwestycyjnych

Pomimo, że program rewitalizacji musi być finansowany wspólnie przez inwestorów prywatnych, budżety publiczne i wkład środków strukturalnych Unii Europejskiej, głównym inicjatorem i najważniejszym inwestorem w ramach jego wdrażania będzie Miasto Sierpc. Miasto ze względu na duży potencjał gospodarczy i duże tradycje w tym zakresie, dysponuje budżetem, który pozwala na zaspokajanie bieżących potrzeb mieszkańców, a oprócz tego na realizację wielu zadań inwestycyjnych. Na wysokość dochodów budżetowych miasta, największy wpływ ma podatek od nieruchomości oraz wpływy z udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych i prawnych. Warto więc pokazać potencjał inwestycyjny lokalnego budżetu.

Wielkość dochodów Miasta wynika z przepisów zawartych w ustawie o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, która określa źródła finansowania jednostek samorządu terytorialnego.

Oto wydatki oraz dochodu budżetu Miasta Sierpc wg. danych Głównego Urzędu Statystycznego.

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Dochody ogółem	14990112	17463409	19612611	19154019	25677590	22007221	22701541
Wydatki ogółem	14897315	17755505	19594776	19029963	24755237	22952326	24833732

Źródło: GUS

Ze względu na bieżące potrzeby miasta, środków jest jednak za mało aby sprostać wymaganiom cywilizacyjnym. Dochodzi do marginalizacji niektórych grup społecznych i dewastacji infrastruktury służącej wszystkim mieszkańcom. Należy zwrócić uwagę na stworzenie lub/ i modernizację miejsc rozwoju kulturalnego i rozrywki zarówno miasta jak i jego bezpośredniego otoczenia.

Niektóre z niezbędnych dla miasta inwestycji mogą podlegać realizacji przy wykorzystaniu środków Unii Europejskiej, przeznaczonych na rewitalizację obszarów miejskich, jednak warunkiem jest aby znajdowały się one na obszarach spełniających kryteria określone właśnie dla tych programów.

Dużym wysiłkiem dla budżetu Miasta są koszty utrzymania szkół, bibliotek, zwłaszcza, że obecny stan techniczny większości budynków) oraz ich wyposażenie pozostawiają wiele do życzenia. Nadrzędnym celem w tym zakresie jest zapewnienie uczniom bezpiecznych i higienicznych warunków do nauki, a nauczycielom do pracy.

Mimo ograniczonych zasobów finansowych Miasta Sierpc, należy szerzej spojrzeć na możliwości realizacji zadań na terenach rewitalizowanych. Wymienione w dalszej części opracowania rodzaje beneficjentów, którzy mogą korzystać z programów pomocowych Unii Europejskiej (tu na przykładzie Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego – ZPORR), Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Funduszu Norweskiego świadczą o tym, iż realizacja zadań w tym obszarze **nie jest uzależniona** tylko i wyłącznie **od zasobów finansowych pozostających w dyspozycji Samorządu Miasta**. Samodzielne podmioty, całkowicie niezależne od funduszy miejskich lub prowadzące własną gospodarkę środkami publicznymi mogą autonomicznie występować jako odbiorcy zewnętrznych źródeł finansowania. Jedynym warunkiem jest zbieżność planowanych przez te podmioty inwestycji z założeniami Programu Rewitalizacji oraz założeniami funduszy pomocowych, które dużą wagę przywiązują do efektów społeczno-ekonomicznych realizowanych zadań. Duże znaczenie w realizacji zadań na obszarach rewitalizowanych,

szczególnie tych o znaczeniu społecznym, będą miały, obok jednostek budżetowych, wspólnoty mieszkaniowe oraz organizacje pozarządowe (fundacje, stowarzyszenia).

1.2.4. Problemy zidentyfikowane w obszarze gospodarczym

Wynikiem wyżej przeprowadzonej analizy jest określenie tych cech i czynników sfery gospodarczej Miasta które mogą mieć największe odzwierciedlenie w procesach rewitalizacyjnych. Z tego względu lista problemów nie będzie obejmować wszystkich zidentyfikowanych w badanych obszarach, a jedynie te, które mają bezpośredni związek z wdrożeniem programu rewitalizacji.

- Występowanie terenów dysfunkcyjnych,
- Niskie wykształcenie mieszkańców
- Odływ ludzi młodych i zdolnych do innych miast regionu
- Brak dostatecznej ilości miejsc pracy
- Mało instrumentów wsparcia dla osób chcących założyć nową działalność gospodarczą
- Ograniczone możliwości budżetu Miasta priorytetowymi inwestycjami – konieczność wyważenia przekazywanych środków na realizację inwestycji obejmujących obszary miejskie, a zaangażowaniem finansowym w realizację wydatków bieżących.
- Stagnacja gospodarcza na regionalnym rynku
- Niska aktywność gospodarcza mieszkańców
- Zanieczyszczenie środowiska przez istniejące zakłady

1.3. Sfera społeczna

Ostatnią sferą poddaną analizie, kluczową w formułowaniu zadań z zakresu rewitalizacji obszarów miejskich, jest sfera społeczna. Celem przeprowadzonej poniżej analizy jest określenie sytuacji demograficznej w Mieście oraz najważniejszych potrzeb mieszkańców. Określone zostaną także obszary, co do których można uznać, iż są zagrożone procesami patologicznymi, negatywnie wpływającymi na otoczenie.

Sfera społeczna Miasta Sierpc została przeanalizowana pod kątem:

- Sytuacji demograficznej i społecznej terenu,
- Głównych przemian społecznych i gospodarczych,
- Charakterystyki zjawiska marginalizacji społecznej,

Na podstawie zawartych analiz wyznaczono główne problemy w obszarze społecznym.

1.3.1. Sytuacja demograficzna i społeczna terenu

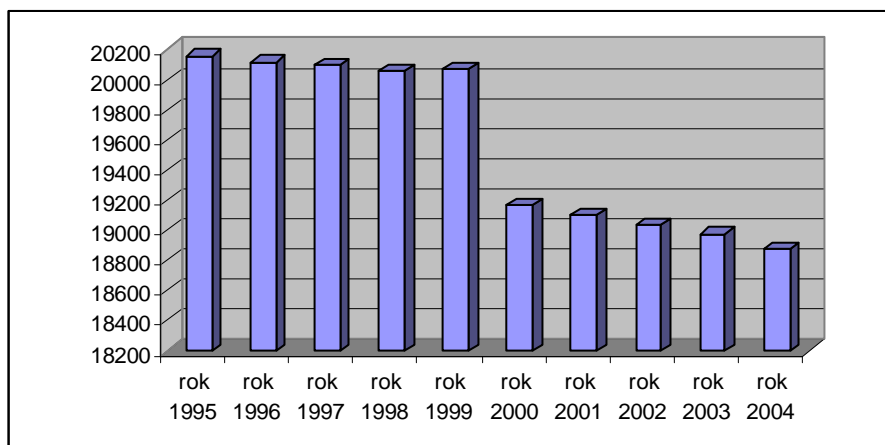
Dane demograficzne o populacji mieszkańców Miasta ujawniają wiele ciekawych informacji o źródłach obecnych trudności i zarazem pomagają zdiagnozować zagrożenia.

Tabela. Stan ludności na dzień wg stałego miejsca zameldowania 31 XII 2004 ogółem

rok	wartość	j. miary
1995	20156	osoba
1996	20116	osoba
1997	20100	osoba
1998	20060	osoba
1999	20072	osoba
2000	19163	osoba
2001	19100	osoba
2002	19030	osoba
2003	18973	osoba
2004	18872	osoba

Źródło: GUS

Wykres. Stan ludności na dzień wg stałego miejsca zameldowania w latach 1995 - 2004

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2004 roku Sierpc zamieszkiwało 18872 osób. Widoczny jest duży odpływ ludności z Miasta. W latach 1995 – 2004 ubyło 1284 osoby. Proces wyludniania jest dramatyczny. Szczególnie dużo osób opuściło Sierpc w roku 2000 kiedy to w stosunku do 1999 liczba ludności obniżyła się o 909 osób.

Ponadto obserwuje się także niepokojący **odpływ ludzi młodych**, dla których związki rodzinne w krajach UE i otwarcie granic, dają możliwość podjęcia dobrze płatnej pracy i życie w ustabilizowanym gospodarczo kraju. Możliwości edukacji na terenie Sierpca kończą się na etapie szkolnictwa średniego, co również w znaczącym stopniu wpływa na odpływ młodych, pragnących dalej się kształcić i najbardziej operatywnych ludzi do ośrodków miejskich dających możliwość bardziej atrakcyjnych i ustabilizowanych perspektyw życia. Ludzie młodzi emigrują głównie do Warszawy.

Przyrost naturalny obrazuje tabela poniżej.

Jednostka terytorialna	Przyrost naturalny									
	ogółem									
	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba
Ciechanów	116	114	71	9	7	33	29	28	55	-8
Gostynin	70	49	66	72	16	39	21	-6	-10	-8
Mława	67	91	21	39	97	46	46	33	-12	19
Płońsk	54	56	10	40	17	11	-6	48	59	44
Sierpc	39	18	17	-30	-4	-30	-46	6	-22	-21
Żuromin - miasto	53	48	43	17	37	25	31	42	10	26

Obserwowana w latach 90-tych **depresja urodzeniowa** w dalszym ciągu pogłębia się. Od 1989 r. poziom reprodukcji nie gwarantuje prostej zastępowalności pokoleń.

W 2003 r. współczynnik dzietności w Polsce wynosił 1,22 i był najniższy od ponad 50 lat, natomiast w 2004 r. odnotowano minimalny jego wzrost do poziomu 1,23. Najbardziej korzystną sytuację demograficzną określa współczynnik kształtujący się na poziomie 2,1-2,15, tj. kiedy w danym roku na jedną kobietę w wieku 15-49 lat przypada średnio 2 dzieci. Z badań wynika, że model rodziny polskiej upodabnia się do wzorców zachodnioeuropejskich, nie należy więc oczekiwać powrotu do wysokiej dzietności.

W latach 90-tych nastąpiło przesunięcie najwyższej płodności kobiet z grupy wieku 20-24 lata do grupy 25-29 lat. Jest to wynikiem wyboru, jakiego coraz częściej dokonują ludzie młodzi decydując się najpierw na osiągnięcie określonego poziomu wykształcenia oraz stabilizacji ekonomicznej, a dopiero potem na założenie rodziny oraz jej powiększenie. Jeśli za kryterium analizy przyjąć wykształcenie matek to zauważa się, że od początku lat 90-tych prawie czterokrotnie wzrósł odsetek matek z wykształceniem wyższym (z 6% do ok. 24%), natomiast istotnie zmniejszył się odsetek kobiet z wykształceniem podstawowym i bez wykształcenia (z 19% do 11%).

Spodziewać się należy stałego spadku przyrostu naturalnego. W Sierpcu do wszystkich opisanych czynników dochodzi ubóstwo wśród rodzin. Rodziny coraz rzadziej decydują się na dziecko.

Migracja jest czułym miernikiem zmian sytuacji ludnościowej. Ludzie osiedlają się na terenach, których perspektywy rozwojowe postrzegają z optymizmem, natomiast spontaniczna emigracja z danego terenu jest zawsze sygnałem zagrożenia zapaścią rozwojową.

Ujemna migracja stanowi wyzwanie do podjęcia działań rewitalizacyjnych służących poprawie jakości życia mieszkańców a tym samym zahamowania negatywnego zjawiska.

Saldo migracji wewnętrznych w mieście Sierpc i w innych miastach województwa mazowieckiego ogółem:

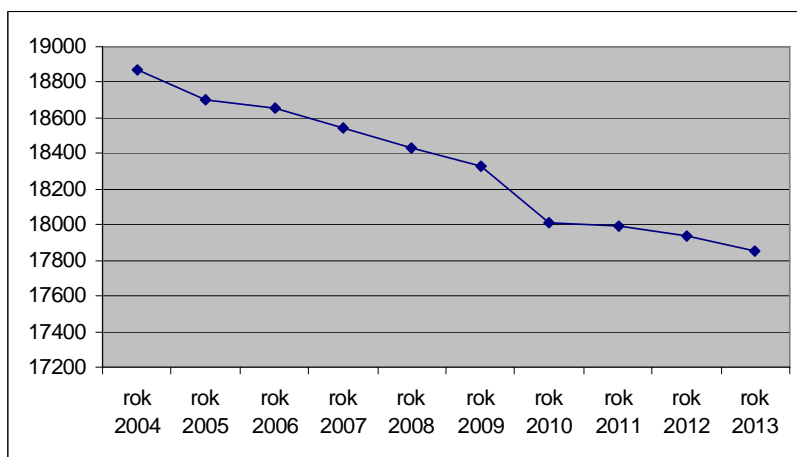
Jednostka terytorialna	saldo migracji									
	w ruchu wewnętrznym									
	ogółem									
	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba
Ciechanów	414	96	71	225	81	-52	-71	-47	-61	-109
Gostynin	30	4	55	67	-32	8	-40	-68	-54	-24
Mława	37	140	173	98	104	-105	96	-29	-45	-106
Płońsk	109	84	61	36	50	25	-64	-52	-61	-18
Sierpc	-33	-60	-39	-12	13	-2	-17	-78	-38	-81
Żuromin	41	43	29	34	3	46	-38	25	43	-8
Maków Mazowiecki	48	42	-14	-16	23	-30	-34	-56	11	-37

źródło: GUS

Widoczny jest dramatyczny ubytek ludności! Ujemne saldo migracji w Sierpcu ma charakter ciągły. Od roku 1995 widoczny jest stały odpływ mieszkańców. Tylko w roku 1999 przybyło 13 osób. Tendencja ta może się pogłębiać w kolejnych latach. Podobne tendencje panują w innych miastach województwa o podobnej charakterystyce. W poszukiwaniu pracy mieszkańcy opuszczają miasta i przenoszą się w okolice Warszawy. W okolicach Warszawy notuje się natomiast bardzo dużą dodatnią migrację co powoduje spadek jakości infrastruktury i obsługi mieszkańców. Priorytetem władz miasta Sierpc jest zahamowanie negatywnych tendencji.

1.3.2. Główne przemiany społeczne i gospodarcze.

Tabela poniżej przedstawia prognozowany wzrost ilości mieszkańców Miasta Sierpc. Prognoza została oparta na dotychczasowej dynamice oraz wzrostowych tendencjach gospodarczych i społecznych.

Niekorzystne demograficzne odwrócić wdrożenie Programu Miasta Sierpc. tendencje może sprawne Lokalnego Rewitalizacji

Analizując prognozy demograficzne Sierpca można stwierdzić, że są one raczej niekorzystne dla Miasta oraz jego rozwoju. Przewiduje się **dalszy odpływ ludności**, uwarunkowany bezrobociem oraz stagnacją w budownictwie. Ponadto mieszkańcy Sierpca tak jak w innych częściach Polski wchodzi powoli w **fazę starzenia się**. Dojdzie do tego wysoki ujemny przyrost demograficzny. Przewiduje się, że liczba dzieci i młodzieży w wieku do lat 18 zmniejszy się w roku 2008 o ponad 16% w stosunku do stanu dzisiejszego.

Biorąc pod uwagę strukturę aktywności zawodowej Sierpca, niekorzystny jest także brak dostatecznie rozwiniętego **szkolnictwa wyższego na terenie miasta**, za pomocą którego można by z jednej strony **zatrzymać lokalną młodzież**, z drugiej zaś **zachęcić ludzi spoza Miasta do zamieszkania na jego terenach**.

Dużym problemem wpływającym na zadowolenie mieszkańców i poziom ich życia, **jest bezrobocie**. Problem ten można rozpatrywać w wielu aspektach i doszukiwać się różnych jego przyczyn. W całym mieście Sierpc w 2004 roku zarejestrowanych było 2013 bezrobotnych. Oto dane dotyczące bezrobocia.

Aktualna liczba bezrobotnych w Sierpcu z podziałem na wiek i wykształcenie:

Wyszczególnienie		Liczba bezrobotnych ogółem	Liczba bezrobotnych kobiet
Wiek	18-24	405	201
	25-34	586	320
	35-44	452	253
	45-54	489	224
	55-59	69	24
	60-64 lat	12	
Wykształcenie	wyższe	100	70
	polic. i śr. zawodowe	542	306
	śr. ogólnokształ.	136	101
	zasadnicze zawodowe	599	262
	gimnazjalne i poniżej	636	285

Czas pozostawania bez pracy z uwzględnieniem wieku bezrobotnych:

Wiek	Do 1 m-ca	1-3 m-ce	3-6 m-cy	6-12 m-cy	12-24 m-ce	pow. 24 m-cy
18-4	30	25	22	42	40	42
25-34	5	21	28	48	37	161
35-44	2	12	21	37	43	140
45-54	5	15	14	22	33	135
55-59	1	1	4	3	2	13

*Podstawa: dane Powiatowy Urząd Pracy w Sierpcu

W Sierpcu większość bezrobotnych to mężczyźni, jednak trzeba zwrócić uwagę na bezrobocie wśród kobiet, ponieważ jest to grupa bardziej podatna na bezrobocie długotrwałe. Bezrobocie kobiet jest wynikiem dosyć zróżnicowanego zbioru przesłanek, mających generalnie dwojaką naturę. Po pierwsze - możemy mówić o przesłankach natury ekonomicznej – tzn. takich, które są związane z szeroko rozumianym zagadnieniem struktury popytu na pracę. Ich różnicujące lub, co gorsze, dyskryminujące w swym charakterze działanie nie jest możliwe w odniesieniu do jakiegokolwiek płci; mogą się one objawiać w praktyce jedynie pod postacią określonych dla poszczególnych stanowisk pracy wymogów kwalifikacyjnych.

Największą grupę bezrobotnych stanowią osoby pomiędzy **18 a 24 rokiem życia**, czyli osoby młode. Sytuacja jest zła jeśli chodzi o absolwentów wszystkich rodzajów szkół. Najlichniesza grupa zarejestrowanych absolwentów ukończyła szkoły średnie zawodowe oraz policealne, mniej liczni byli absolwenci szkół wyższych oraz szkół zasadniczych zawodowych. Faktem godnym uwagi jest tutaj wzrost znaczenia kategorii absolwentów szkół wyższych.

Analizując statystyki bezrobocia możemy wyciągnąć uzasadniony wniosek, że przeciętny okres pozostawania bez pracy w regionie systematycznie się wydłuża. Bezrobocie długotrwałe dotyka przede wszystkim osoby nie posiadające żadnego wykształcenia lub legitymujące się wykształceniem gimnazjalnym oraz niższym. Zdecydowanie najlichnieszą grupę osób długotrwałe bezrobotnych stanowią te cechujące się niewielkim doświadczeniem zawodowym - do 1 roku - bądź też jego brakiem.

Najczęściej spotykanymi barierami społecznymi wejścia na rynek pracy są:

- brak wyuczonego zawodu
- niskie kwalifikacje
- dezaktualizacja zawodu
- niedopasowanie posiadanego wykształcenia i przygotowania zawodowego do potrzeb lokalnych pracodawców
- brak gruntownego doświadczenia zawodowego wynikającego z częstej zmiany pracy i podejmowania prac jakichkolwiek dla ratowania własnej egzystencji
- brak gotowości do orientacji zawodowej

Szczególnie dokuczliwe jest długotrwałe pozostawanie bez pracy, prowadzące często do skrajnego ubóstwa. Brak perspektyw na przerwanie trudnej sytuacji spowodowanej brakiem zatrudnienia, brakiem środków na utrzymanie rodziny prowadzi też do powstawania patologii społecznej.

1.3.3. Charakterystyka zjawiska marginalizacji społecznej w Sierpcu – problem patologii społecznych oraz przestępczości

Jednym z głównych kryteriów wskazania obszarów podlegających rewitalizacji, szczególnie obszarów miejskich, jest występowanie na tych obszarach zjawisk patologicznych oraz o charakterze przestępczym. **Wybrane tereny zdiagnozowano jako wyróżniające się pod względem występowania na nich zjawisk patologicznych oraz o charakterze większej przestępczości niż w innych rejonach.** W celu określenia takich obszarów problemowych wzięte zostały pod uwagę dane gromadzone przez jednostki dbające o utrzymanie porządku w mieście (m.in. Policja) oraz dane dotyczące intensywności korzystania z różnych form opieki społecznej.

Ze względu na zasobność części mieszkańców, pauperyzację oraz bezrobocie wśród mieszkańców pojawiają się problemy społeczne – patologie rodzinne, przestępczość, brak dobrej komunikacji w podzielonej społeczności. Coraz bardziej uwidaczniają się patologie z powodu braku wykształcenia i środków na edukację nie tylko szkolną, ale także kulturalno-środowiskową. Młode pokolenie nie ma źródła, z którego mogłoby czerpać wzorce osobowości i pozytywnych postaw społecznych. Skutki ubóstwa i braku poczucia własnej wartości najlepiej ukazują dewastacje np. elementów infrastruktury miasta.

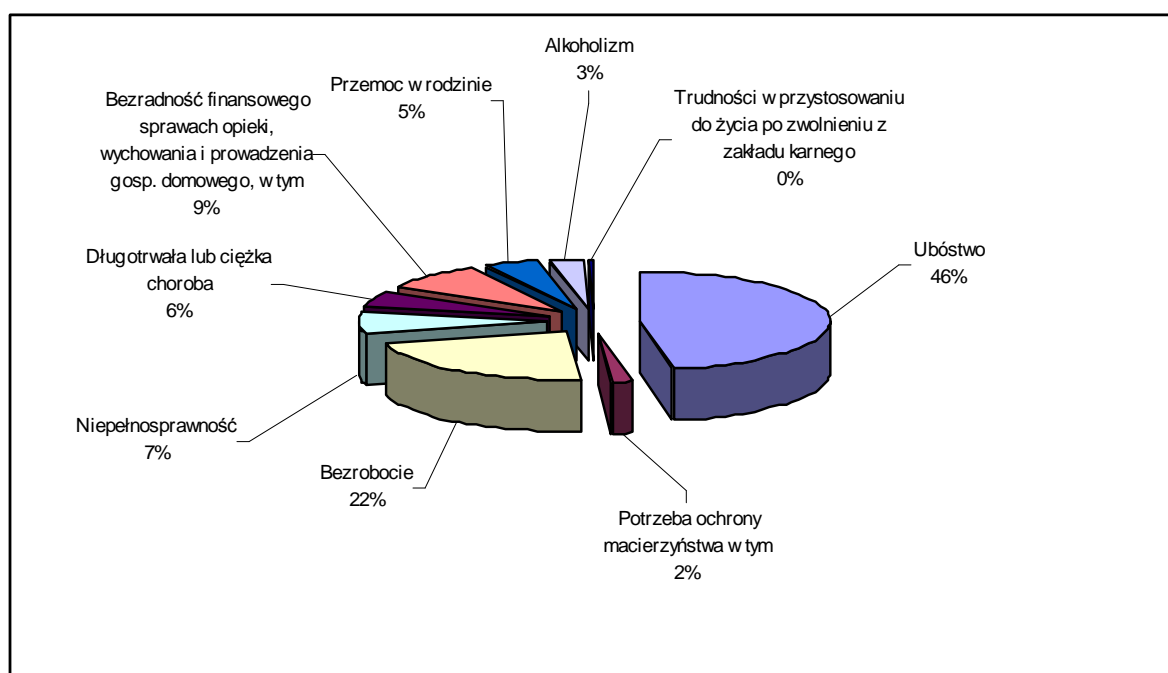
Służby miejskie informują głównie o drobnych kradzieżach i włamaniach spowodowanych ubóstwem mieszkańców. Zjawisko przestępczości widoczne jest na terenie całego miasta. Zjawisko narkomani występuje w niewielkim stopniu. Występują częste dewastacje elewacji budynków mieszkalnych.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Sierpcu działa w strukturach polityki społecznej państwa, na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2004 nr 64 poz. 593).

Pomoc finansowa z pomocy społecznej przyznawana jest z następujących powodów:

Powód trudnej sytuacji rodzinnej	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	770	2658
Potrzeba ochrony macierzyństwa w tym wielodzietność	27	106
Bezrobocie	350	1084
Niepełnosprawność	120	298
Długotrwała lub ciężka choroba	90	267
Bezradność finansowych sprawach opieki, wychowania i prowadzenia gosp. domowego, w tym rodziny niepełne	139	569
rodziny wielodzietne	104	348
Przemoc w rodzinie	34	221
Alkoholizm	76	213
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	47	117
	7	9

*Podstawa: dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej na dzień 30.06.04 r.

Najczęstszym powodem korzystania z różnych form pomocy społecznej w Sierpcu jest bezrobocie (22% rodzin objętych wsparciem). Inne przyczyny korzystania z pomocy społecznej to bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, długotrwała choroba i niepełnosprawność, potrzeba ochrony macierzyństwa oraz alkoholizm). Wśród problemów w rodzinach podopiecznych ośrodków pomocy społecznej najczęstszymi przyczynami były także: ubóstwo, alkoholizm, wielodzietność.

Aktualnie jednym z najbardziej odczuwalnych utrudnień jest **brak dostatecznej ilości środków, które umożliwiłyby zaspokojenie potrzeb wszystkich potrzebujących wsparcia**. Niestety pomoc społeczna to dziedzina działalności, która dotyka na co dzień ogromu ludzkich problemów, przez co każda ilość środków mogłaby być spożytkowana. Pozostaje jednak odpowiedzieć na pytanie, czy większy pożytek przyniesie stałe zwiększanie dotacji na cele pomocowe, czy też bardziej perspektywiczne byłoby stworzenie mieszkańcom Sierpca lepszych warunków do samodzielnego życia (rozwój rynku pracy, aktywizacja budownictwa komunalnego itp.). Oczywiście nie dotyczy to ludzi starszych oraz niepełnosprawnych lub chorych, którzy powinni mieć dostęp do świadczeń w zakresie pomocy społecznej.

Głównym problemem Ośrodka Pomocy Społecznej w Sierpcu jest brak bazy lokalowej. Ośrodek stał się za mały w porównaniu z ciągle rosnącymi potrzebami społeczeństwa.

Na wzrost ilości wypłaconych świadczeń mają wpływ poniższe przyczyny:

- rosnące bezrobocie
- utrata przez osoby bezrobotne prawa do zasiłku po upływie 6 m-cy
- rosnąca liczba osób uprawnionych do świadczeń obowiązkowych, jakie są realizowane z funduszy pomocy społecznej
- powiększająca i pogłębiająca się sfera niedostatku i ubóstwa materialnego

W najtrudniejszej sytuacji znajdują się rodziny niepełne i wielodzietne, poszerza się sfera niedostatku i ubóstwa zwiększając prawdopodobieństwo pojawiania się w rodzinach różnych dysfunkcji. Pogłębia się problem nieprzystosowania społecznego dzieci i młodzieży. Bardzo istotnym jest motywowanie osób i rodzin do zmiany ich dotychczasowego stylu życia.

Na podstawie badań Ośrodka Opieki Społecznej sporządzono mapę ulic, z których pochodzi większość rodzin objętych opieką społeczną w Sierpcu.

Są to ulice:

- Płocka
- Narutowicza
- Kilińskiego
- św. Wawrzyńca
- Słowackiego
- 11-listopada
- Żwirki, Wigury,
- Wojska Polskiego
- Żeromskiego
- Benedyktyńska

Ulice te powinny być objęte strefa rewitalizacji.

1.3.4. Problemy zidentyfikowane w obszarze społecznym

Wynikiem wyżej przeprowadzonej analizy jest określenie tych cech i czynników zaobserwowanych w sferze społecznego rozwoju Miasta, które mogą mieć największe odzwierciedlenie w procesach rewitalizacyjnych.

Oto one:

- **Niski poziom wykształcenia niektórych grup mieszkańców**
- **Wysoki bezrobocie**
- **Wysoki poziom drobnej przestępczości w całym mieście,**
- **Duże przestrzenne zróżnicowanie społeczne pod względem majątkowym**
- **Ciągły wzrost liczby osób objętych opieką społeczną**

1.4. Analiza SWOT Miasta Sierpc

Analiza SWOT tworzona jest w celu zdefiniowania najważniejszych czynników zewnętrznych i wewnętrznych, które mają wpływ na rozwój społeczno-gospodarczy Miasta Sierpc. Analiza przeciwstawia „Mocne Strony” Miasta jego „Słabym Stronom”, oraz „Zagrożenia” zewnętrzne – „Szansom” wpływającym z położenia geopolitycznego Miasta. Analiza wynikająca z I części opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji zwraca szczególną uwagę na czynniki, które **bezpośrednio** związane są z procesami odnowy, poprawy warunków życia społecznego i jego funkcji gospodarczych, spełnieniem kryterium zadowolenia społeczności lokalnej.

1.4.1. Zewnętrzne uwarunkowania rozwoju Miasta

Pierwsza część analizy SWOT polega na zidentyfikowaniu tendencji występujących w otoczeniu, które mogą sprzyjać (szanse) bądź spowolnić (zagrożenia) procesy rozwojowe Miasta. Na uwarunkowania te Miasto nie ma możliwości wpływu.

Każdemu analizowanemu czynnikowi nadano stopień ważności w postaci skali liczbowej od 1 do 5. (1 – czynnik mniej ważny, 5 – czynnik kluczowo ważny).

Wektor oznacza:

Czynnik o znaczeniu gwałtownie rosnącym	Symbol graficzny	
Czynnik o znaczeniu rosnącym		
Czynnik niezmienny, stabilny		
Czynnik powoli tracący na znaczeniu		

Czynnik gwałtownie tracący na znaczeniu		↓
Czynnik zmienności nieznanej		?

Szanse:

Szanse	1	2	3	4	5	wektor
Możliwość pozyskania środków finansowych z funduszy Unii Europejskiej						↗
Wzrost inwestycji w regionie						↗
Obniżenie cen kredytów stymulujących rozwój przedsiębiorstw						?
Większy dostęp do nowych technologii						↗
Wzrost znaczenia nowych połączeń krajowych z dużymi miastami						↑
Rozwój telekomunikacji (upowszechnienie technologii UMTS),						↑
Rozwój rynku dóbr konsumpcyjnych						→
Wzrost liczby turystów przyjeżdżających do Polski						↗

Zagrożenia:

Zagrożenia	1	2	3	4	5	wektor
Zahamowanie niezbędnych reform pozwalających na zmiany nieefektywnej struktury polskiej gospodarki						→
Brak stabilności polityki gospodarczej, w tym finansowej w kraju niesprzyjającej długofalowemu planowaniu finansów Miasta						→
Trudny dostęp do kredytów preferencyjnych, w sumie brak efektywnego systemu pożyczkowo-kredytowego						↑
Duża niepewność w skutkach przemian gospodarczych wynikająca z niestabilnej sytuacji gospodarczej i politycznej kraju						↗
Niebezpieczeństwo niepełnego wykorzystania szans, jakie dają środki UE						↑
Brak sprawnego systemu aktywizacji bezrobotnych						→
Bieżące trudności budżetu państwa skutkujące opóźnieniem wpływów należnych środków						↘
Nasilający się ruch na drogach przebiegających przez centrum Miasta						↗

1.4.2. Mocne i słabe strony Miasta Sierpc

Analiza uwarunkowań wewnętrznych stanowi drugą część analizy SWOT. Jej celem jest zidentyfikowanie atutów i słabości Miasta Sierpc. **Uwarunkowania wewnętrzne stanowią te czynniki, na które Miasto ma wpływ**, a zatem analiza taka jest szczególnie cenna, ponieważ na jej podstawie można ustalić właściwe kierunki działania.

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - Położenie przy drodze o znaczeniu krajowym - Urozmaicone środowisko naturalne - Bogata historia - Czyste środowiska naturalne wokół miasta - Dobrze rozwinięta sieć telefoniczna - Oczyszczalnia ścieków w Sierpcu - Dobra jakość usług komunalnych - Bardzo dobre połączenie komunikacyjne z miastem wojewódzkim - Warszawą - Duża ilość cennych zabytków na terenie miasta 	<ul style="list-style-type: none"> - Oddalenie od Warszawy - Zły stan nawierzchni dróg na terenie miasta i okolic (niedostosowana do rosnącego potoku ruchu na drogach) - Brak pasażerskiej linii kolejowej - Zły stan techniczny zasobów mieszkaniowych i brak mieszkań nowych - Budynki zabytkowe wymagają remontu - Zbyt mały dostęp do Internetu - Występowanie obszarów dysfunkcyjnych (szczególnie obszary przemysłowe należące do PKP) - W przeważającej części miasta jest słaby potencjał infrastruktury przemysłowej (uzbrojone tereny)

Rozdział 2

Nawiązanie do strategicznych dokumentów dotyczących rozwoju przestrzenno – społeczno – gospodarczego miasta, regionu i kraju

2.1. Nawiązanie do lokalnych i regionalnych dokumentów planistycznych

Lokalny Program Rewitalizacji jest dokumentem programowym, który integruje potrzeby społeczności miasta w zakresie ładu kulturowo – ekologicznego, społecznego oraz gospodarczo – infrastrukturalnego. W swoich ustaleniach bazuje na dokumentach i programach planistycznych będących podstawą polityki regionalnej zarówno na poziomie gminnym, krajowym, wojewódzkim jak i powiatowym. Zgodność Lokalnego Programu Rewitalizacji ze strategicznymi dokumentami planistycznymi jest warunkiem koniecznym jego skutecznej realizacji.

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Sierpc jest spójny ze Strategią Rozwoju Sierpca oraz Planem Rozwoju Lokalnego na lata 2005 - 2013. Program Rewitalizacji precyzuje jednak działania mające na celu rewitalizację obszaru miejskiego wymagającego szczególnego wsparcia.

Większość działań przewidzianych do realizacji przez niniejszy program wynika z założeń programowych strategii rozwoju województwa mazowieckiego. Są to zarówno zadania, których wdrożenie należy do kompetencji władz samorządowych miasta Sierpc, jak również inne projekty, których realizacja zależy od zaangażowania władz powiatu, lokalnej społeczności, organizacji pozarządowych lub inwestorów zewnętrznych.

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO

Cele długoterminowe:

- zwiększenie konkurencyjności metropolii warszawskiej i całego regionu w układzie europejskim i globalnym,
- przeciwdziałanie nadmiernym, społecznie nieakceptowanym dysproporcjom w poziomie rozwoju gospodarczego i warunkach życia ludności w województwie (zwłaszcza między metropolią stołeczną a jej otoczeniem),
- poprawa jakości środowiska przyrodniczego Mazowsza,
- wydłużenie trwania życia mieszkańców województwa mazowieckiego poprzez zmianę stylu życia oraz poprzez zmniejszenie rozpowszechniania chorób, ze szczególnym uwzględnieniem chorób cywilizacyjnych i uzależnień,
- ukształtowanie tożsamości kulturowej regionu,
- bardziej efektywne wykorzystanie przestrzeni.

Lokalny Program Rewitalizacji Sierpca jest również zgodny z Planem Gospodarki Odpadami w Województwie Mazowieckim na lata 2004-2011.

Plan Gospodarki Odpadami w Województwie Mazowieckim na lata 2004-2011

Priorytetowe zadania:

- kompleksowe rozwiązanie problemu odpadów komunalnych poprzez wprowadzenie selektywnej zbiórki, segregacji, wykorzystania odpadów jako surowców wtórnych, kompostowanie oraz stosowanie innych metod biologicznych, termiczne unieszkodliwienie i budowę instalacji wspomagających gospodarkę odpadami (np. stacji przeładunkowych, instalacji do przerobu i odzysku odpadów wielkogabarytowych, budowlanych i remontowych, instalacji odgazowujących składowiska, modernizacja składowisk, itp.);
- rozwój selektywnej zbiórki odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych oraz specyficznych rodzajów odpadów;
- rozwinięcie systemu ewidencji i kontroli wytwórców odpadów w sektorze małych i średnich przedsiębiorstw

- zwiększenie odzysku i unieszkodliwiania poza składowaniem odpadów w sektorze gospodarczym;
- poprawa w zakresie gospodarki osadami ściekowymi;
- likwidacja 12 nieczynnych mogilników na terenie województwa;
- rekultywacja nie eksploatowanych składowisk (komunalnych i przemysłowych);
- stworzenie systemu recyklingu wraków pojazdów;
- stworzenie systemu unieszkodliwiania odpadów poubojowych i padliny;
- likwidacja "dzikich" składowisk odpadów.

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA SIERPC

W Strategii Rozwoju Miasta Sierpc do roku 2015 określono następujące cele strategiczne i działania służące zrównoważonemu rozwojowi Miasta.

– Działania wobec spółek skarbu miasta:

miasto deklaruje utrzymanie większości własności spółek EMPEGEK (wodociągi, kanalizacja) oraz Ciepłowni Sierpc (dostarczanie ciepła)

– Działania w sferze podatków lokalnych:

miasto deklaruje utrzymanie podatków i opłat lokalnych na bieżącym, konkurencyjnym do ościennych miast, poziomie.

– Działania w dziedzinie nieruchomości pod inwestycje:

miasto będzie wykupywać na własność tereny pod inwestycje.

– Działania w dziedzinie wzrostu przedsiębiorczości i wzbogacenia mieszkańców:

miasto będzie stwarzać warunki do rozwoju turystyki oraz lokalizacji inwestycji.

– Działania w zakresie mieszkalnictwa:

miasto będzie kontynuować budownictwo wspierane przez państwo (TBS), uzbrajać tereny w media konieczne do budownictwa indywidualnego,

– Działania w dziedzinie kolejności budowy infrastruktury:

miasto będzie budować infrastrukturę (bez indywidualnych przyłączy) w pierwszej kolejności tam, gdzie wystąpi partycypacja mieszkańców na zasadach stosowanych dotychczas.

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Sierpc jest zgodny ze jego Strategią Rozwoju.

2.2. Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego na lata 2004-2006

Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego na lata 2004-2006 (ZPORR) jest głównym dokumentem programowym średniookresowego, wynikającego z okresu budżetowania Unii Europejskiej, planowania procesu wdrażania funduszy strukturalnych na poziomie regionalnym. Przy wykorzystaniu tego narzędzia, jednego z wielu umożliwiających wdrażanie funduszy strukturalnych w Polsce, istnieje realna szansa na efektywne wykorzystanie funduszy strukturalnych w województwie mazowieckim.

ZPORR zakłada realizację wielu celów zbieżnych z zakresem interwencji określonych w Rozporządzeniu Komisji Europejskiej nr 1783/1999.

Główne cele ZPORR zidentyfikowano w następujący sposób:

1. Tworzenie warunków wzrostu konkurencyjności regionów;
2. Przeciwdziałanie marginalizacji niektórych obszarów;
3. Sprzyjanie długotrwałemu rozwojowi gospodarczemu;
4. Sprzyjanie spójności ekonomicznej, społecznej i terytorialnej.

ZASADY KORZYSTANIA ZE ŚRODKÓW EFFR W RAMACH DZIAŁANIA 3.3.1. ZPORR

Cele wymieniane w Podstawach Wsparcia Wspólnoty oraz interwencje określone w ZPORR wykazują potrzebę stworzenia kompleksowego podejścia do kwestii trwałej peryferyzacji obszarów i marginalizacji dużych grup mieszkańców zdegradowanych społecznie i ekonomicznie miast i dzielnic miast oraz zdegradowanych obszarów po-przemysłowych i po-wojskowych poprzez działania inspirujące rozwój nowych funkcji obszarów problemowych oraz przywrócenie terenom zdegradowanym utraconych funkcji społeczno-gospodarczych.

Rewaloryzacja urbanistyczna będzie polegać na wsparciu kompleksowych działań technicznych, takich jak: remonty, modernizacja infrastruktury podstawowej oraz rewaloryzacja zabudowy, poprawa funkcjonalności ruchu kołowego i ruchu pieszego, zwiększenie funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznych, w tym renowacja obiektów o wartości architektonicznej i znaczeniu historycznym znajdujących się na terenach rewitalizowanych.

W ramach poddziałania 3.3.1. wspierane będą projekty, które będą wynikały ze zintegrowanych programów rewitalizacji społeczno-gospodarczej, przestrzennej i funkcjonalnej zdegradowanych: dzielnic mieszkaniowych, zespołów mieszkaniowych

w miastach, (szczególnie na obszarach zagrożonych lub dotkniętych zjawiskami patologii społecznej) w celu:

- tworzenia w zdegradowanych dzielnicach warunków lokalowych i infrastrukturalnych dla rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości, działalności kulturalnej i edukacyjnej, w tym mających za zadanie podniesienie kwalifikacji mieszkańców ww. terenów zagrożonych wykluczeniem społecznym. Priorytetowo będą traktowane projekty mające znaczenie dla rozwoju gospodarczego,
- porządkowania „starej tkanki” urbanistycznej poprzez odpowiednie zagospodarowywanie pustych przestrzeni w harmonii z otoczeniem,
- renowacji zabudowy budynków, w tym obiektów infrastruktury społecznej,
- renowacji budynków o wartości architektonicznej i znaczeniu historycznym znajdujących się na rewitalizowanym terenie oraz ich adaptacja na cele: gospodarcze, społeczne i kulturalne,
- poprawy funkcjonalności struktury ruchu kołowego, ruchu pieszego i estetyki przestrzeni publicznych ,
- przebudowy lub remontów publicznej infrastruktury związanej z rozwojem funkcji turystycznych, rekreacyjnych, kulturalnych i sportowych połączonych z działalnością gospodarczą,
- tworzenia stref bezpieczeństwa i zapobiegania przestępczości w zagrożonych patologiami społecznymi obszarach miast.

Ważny element tego poddziałania stanowi pobudzenie **aktywności środowisk lokalnych** i stymulowanie współpracy na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego oraz przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego w zagrożonych patologiami społecznymi obszarach miast poprzez szybszy wzrost gospodarczy i wzrost zatrudnienia.

Dlatego też gminy, które będą chciały uzyskać wsparcie w ramach tego poddziałania na terenie, których znajdują się obszary miast wymagające rewitalizacji, muszą przygotować kilkuletnie Lokalne Programy Rewitalizacji.

Obszary miejskie poddawane rewitalizacji muszą zostać wyznaczone w **Lokalnym Programie Rewitalizacji**. Ich granice są wyznaczone na podstawie krytycznej analizy wyników badań i analiz (w tym wniosków różnych podmiotów współuczestniczących w procesie rewitalizacji) przeprowadzonych dla potrzeb przygotowania Lokalnego Programu Rewitalizacji. Dokonując tego wyboru należy wziąć pod uwagę poziom:

- bezrobocia,
- ubóstwa oraz trudne warunki mieszkaniowe,
- przestępczości,

- wykształcenia mieszkańców,
- przedsiębiorczości mieszkańców,
- degradacji technicznej infrastruktury i budynków,
- zanieczyszczenia środowiska naturalnego.

Inwestycje wdrażane w ramach Poddziałania 3.3.1. muszą wynikać z Lokalnych Programów Rewitalizacji i są to poniższe projekty:

- 1) porządkowanie „starej tkanki” urbanistycznej poprzez odpowiednie zagospodarowywanie pustych przestrzeni w harmonii z otoczeniem,
- 2) izolacja, remont lub przebudowa elewacji, fasad i dachów budynków oraz pomieszczeń przeznaczonych na cele: gospodarcze, szkoleniowe lub kulturalne - za wyjątkiem przeprowadzania prac budowlano-montażowych w indywidualnych mieszkaniach - w ramach działania wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu, w tym:
  - remont, przebudowa instalacji w budynkach: grzewczych, elektrycznych, gazowych i wodno-kanalizacyjnych,
  - zagospodarowanie przyległego terenu (budowa, remont, przebudowa małej architektury, ogrodzeń).
- 3) renowacja budynków o wartości architektonicznej i znaczeniu historycznym znajdujących się na rewitalizowanym terenie w tym ich adaptacja na cele: gospodarcze, społeczne, edukacyjne, turystyczne lub kulturalne, przyczyniająca się do tworzenia stałych miejsc pracy. Priorytetowo będą traktowane budynki posiadające potencjał dla rozwoju turystyki. Renowacja będzie się składała z działań wspierających:
  - prace konserwatorskie,
  - odnowienie zabudowań (za wyjątkiem indywidualnych mieszkań).
- 4) prace konserwatorskie, odnowienie fasad i dachów budynków o wartości architektonicznej i znaczeniu historycznym znajdujących się w rejestrze zabytków wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu przyczyniająca się do tworzenia stałych miejsc pracy,
- 5) wyburzanie budynków pod cele: usługowe, kulturowe, edukacyjne, gospodarcze, turystyczne lub rekreacyjne,
- 6) remont lub przebudowa infrastruktury publicznej związanej z rozwojem funkcji turystycznych, rekreacyjnych, kulturalnych,

- 7) tworzenia stref bezpieczeństwa i zapobiegania przestępczości w zagrożonych patologiami społecznymi obszarach miast, w tym:
- budowa lub remont oświetlenia;
  - zakup i instalacja systemów monitoringu przyczyniających się do realizacji działania.
- 8) adaptacja, przebudowa lub remonty budynków i przestrzeni użyteczności publicznej wraz z przyległym otoczeniem na cele edukacyjno-społeczne znajdujących się na terenie rewitalizowanym, w tym między innymi przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły średnie i ponadgimnazjalne, szkoły wyższe, szkolne stołówki, domy dziecka, ośrodki walki z patologiami społecznymi (np. walki z narkomanią, alkoholizmem), poradnie psychologiczne, świetlice dla dzieci i młodzieży, domy kultury, Warsztaty Terapii Zajęciowej oraz obiekty służące pomocą społeczną (np. dla samotnych matek z dziećmi, zapobiegania przestępczości, punkty służące pomocą i przekwalifikowaniem byłych więźniów) – priorytetowo będą traktowane budynki, które głównie przyczynią się do rozwoju działalności gospodarczej i zatrudnienia (za wyjątkiem prac remontowo-instalacyjnych w indywidualnych mieszkaniach), w tym:
- izolacja, remont, przebudowa fasad i dachów budynków;
  - remont, przebudowa, adaptacja pomieszczeń
  - budowa, remont, przebudowa instalacji w budynkach: grzewczych, wodno-kanalizacyjnych, gazowych, elektrycznych;
  - zagospodarowanie przyległego terenu (np. budowa, remont, przebudowa ogrodzeń i małej architektury).
- 9) przebudowa, wymiana lub remont infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, elektrycznej, grzewczej i gazowej w rewitalizowanych obiektach publicznych, usługowych,
- 10) regeneracja, rehabilitacja i zabudowywanie pustych przestrzeni publicznych, w tym:
- remont lub przebudowa: placów, rynków, parkingów, placów zabaw dla dzieci, publicznych toalet miejskich, małej architektury (np. tarasy widokowe, fontanny, ławki, kosze na śmieci), miejsc rekreacji, terenów zielonych (zieleń wysoka, niska i trawniki) oraz prace restauracyjne na terenie istniejących parków.
- 11) remonty lub przebudowa infrastruktury technicznej, szczególnie w zakresie ochrony środowiska na terenie zdegradowanych dzielnic miast, w tym:
- budowa, remonty lub przebudowa sieci kanalizacyjnych i innych urządzeń do oczyszczania, gromadzenia, odprowadzania i przesyłania ścieków,
  - budowa, remonty lub przebudowa kanalizacji deszczowej,

- wymiana elementów konstrukcyjnych zawierających azbest w budynkach publicznych (poza celami mieszkaniowymi) w przypadku, gdy nie wymaga to przebudowy całego obiektu i po spełnieniu wymagań przekazania powstałych odpadów zawierających azbest podmiotom, które uzyskały zezwolenie właściwego organu na prowadzenie działalności w zakresie gospodarki takimi odpadami,
  - budowa, remonty lub przebudowa sieci wodociągowych, ujęć wody i urządzeń służących do gromadzenia i uzdatniania wody oraz urządzeń regulujących ciśnienie wody.
- 12) poprawa funkcjonalności ruchu kołowego, ruchu pieszego i estetyki przestrzeni publicznych rewitalizowanego terenu, w tym:
- remonty, przebudowa lub modernizacja dróg lokalnych (gminnych lub powiatowych) i ulic prowadzących do dzielnic mieszkalnych oraz komunalnych dróg osiedlowych (między innymi wzmocnienie podbudowy jezdni, polepszenie stanu nośności, wymiana i poszerzenie nawierzchni) oraz małych obiektów inżynierskich,
  - budowa, remonty lub przebudowa chodników i przejść dla pieszych, jak również wszelkie inne prace infrastrukturalne lub zakup wyposażenia pozwalający zwiększyć bezpieczeństwo pieszych, rowerzystów lub zwierząt, (np. budowa, przebudowa lub remont ścieżek rowerowych),
- 13) remont lub przebudowa obiektów pełniących funkcje zaplecza turystycznego, kulturalnego,
- 14) remont, przebudowa lub przystosowanie budynków i przestrzeni dla potrzeb tworzenia inkubatorów przedsiębiorczości,
- 15) remont, przebudowa lub przystosowanie budynków i infrastruktury na cele turystyczne i kulturalne (włącznie z odnowieniem i konserwacją obiektów dziedzictwa kulturowego) prowadząca do zrównoważonego rozwoju i tworzenia miejsc pracy.

Projekty z zakresu kultury przewidziane w Działaniu nie będą związane z działalnością gospodarczą, za wyjątkiem działalności statutowej nie nastawionej na zysk realizowanej przez działające w imieniu samorządu terytorialnego jednostki organizacyjne, instytucje kultury z sektora finansów publicznych dla których organem założycielskim są jednostki administracji rządowej lub samorządowej, a także organizacje pozarządowe, w tym stowarzyszenia, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe.

**Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Sierpc jest w pełni zgodny
z założeniami ZPORR.**

2.3. Program Operacyjny dla wykorzystania środków finansowych w ramach Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego

Głównym celem przeznaczanych przez państwa-darczyńców środków w ramach Mechanizmu

Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG) oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego jest realizacja przedsięwzięć prorozwojowych przyczyniających się do zmniejszania różnic ekonomicznych i społecznych w obrębie Europejskiego Obszaru Gospodarczego. Realizowane projekty mają być zgodne z priorytetami polityki społeczno-gospodarczej kraju, jak i celami odpowiednich polityk Unii Europejskiej, a także z zasadami zrównoważonego rozwoju oraz równości szans kobiet i mężczyzn.

Środki finansowe w ramach **Mechanizmu Finansowego EOG** dostępne będą na realizację projektów w sześciu obszarach priorytetowych:

- Ochrona środowiska, w tym środowiska ludzkiego, poprzez m.in. redukcję zanieczyszczeń i promowanie odnawialnych źródeł energii,
  - Promowanie zrównoważonego rozwoju poprzez lepsze wykorzystanie i zarządzanie zasobami,
  - Ochrona kulturowego dziedzictwa europejskiego, w tym transport publiczny i odnowa miast, Rozwój zasobów ludzkich
- Opieka zdrowotna i opieka nad dzieckiem,
Badania naukowe

Środki finansowe z **Norweskiego Mechanizmu Finansowego** mogą wspierać działania podejmowane w ramach wszystkich sześciu priorytetów Mechanizmu Finansowego EOG, ponadto, w zakresie następujących czterech obszarów priorytetowych:

Wdrażanie przepisów z Schengen, wspieranie Narodowych Planów Działania z Schengen, jak również wzmocnienie sądownictwa,

Ochrona środowiska, ze szczególnym uwzględnieniem wzmocnienia zdolności administracyjnych do wprowadzania w życie odpowiednich przepisów istotnych dla realizacji projektów inwestycyjnych,

Polityka regionalna i działania transgraniczne,

Pomoc techniczna przy wdrażaniu *acquis communautaire*

W ramach priorytetu do realizacji możliwe będą działania z zakresu:

- rewitalizacji, konserwacji, renowacji, modernizacji i adaptacji na cele kulturalne historycznych obiektów i zespołów zabytkowych wraz z ich otoczeniem, szczególnie realizowane w ramach przyjętych strategii rozwoju produktów turystyki kulturowej;

- rewitalizacji historycznych obszarów miejskich;

- rewitalizacji, konserwacji, renowacji, modernizacji i adaptacji na cele kulturalne zespołów fortyfikacyjnych oraz budowli obronnych;

- rewitalizacji obiektów przemysłowych o wysokiej wartości historycznej na cele kulturalne, w szczególności na muzea nowoczesności;

- renowacji, ochrony i zachowania miejsc pamięci i martyrologii;

- budowy i rozbudowy publicznych i niekomercyjnych instytucji kultury o europejskim znaczeniu;

- budowy, rozbudowy, odbudowy i adaptacji infrastruktury kulturowej w miejscach o symbolicznym znaczeniu dla polskiej kultury;

- kompleksowych programów konserwacji zabytków ruchomych oraz konserwacji i digitalizacji zabytkowych księgozbiorów i archiwaliów;

tworzenie systemów zabezpieczeń przed nielegalnym wywozem dzieł sztuki oraz zabezpieczenie zabytków ruchomych i nieruchomych przed kradzieżą i zniszczeniem.

W ramach priorytetu „Ochrona kulturowego dziedzictwa europejskiego, w tym transport publiczny i odnowa miast” realizowane będą projekty:

- o minimalnej wartości 1 mln euro,
- zgodne z aktualnym Lokalnym Programem Rewitalizacji – w odniesieniu do projektów
- związane z rewitalizacją historycznych obszarów miejskich,
- zgodne projektu z Narodową Strategią Rozwoju Kultury 2004-2013,
- ważne z punktu widzenia polityki kulturalnej państwa.

W pierwszej kolejności realizowane będą projekty dotyczące obiektów wpisanych do rejestru zabytków.

Rozdział 3.

Założenia Lokalnego Programu Rewitalizacji

3.1. Okres realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Obszarów Miejskich

Okres realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Obszarów Miejskich przewidziany jest **na lata 2005-2013**. Ma to ścisły związek z członkostwem Polski w Unii Europejskiej, w której obowiązuje 7-letni okres planowania budżetu. Obecnie trwa okres budżetowania 2000-2006, w ramach którego przewidziano (również dla naszego kraju) konkretne instrumenty finansowe (m.in. ZPORR), za pomocą których można wspierać rozwój obszarów miejskich.

Trudno natomiast na obecnym etapie przewidzieć, jakie narzędzia dostępne będą w kolejnym okresie programowania Unii Europejskiej, dlatego też w ramach LPR należy stworzyć jak najszersze możliwości realizacji konkretnych, obecnie nie zdefiniowanych, zadań i projektów w przyszłości.

Patrząc z powyżej określonej perspektywy, można założyć, iż wdrażanie Lokalnego Programu Rewitalizacji Obszarów Miejskich będzie podzielone na dwa zazębiające się z sobą podokresy:

Okres 1: 2005 - 2006

Okres 2: 2007 – 2013

Zasięg terytorialny LPR będzie stały dla tych okresów (w razie potrzeb i rozwoju Miasta istnieje jednakże możliwość rozszerzenia oddziaływania Programu na inne nie ujęte w pierwszej wersji obszary).

Dla **Okresu 1** zostaną wyznaczone przykładowe rozwiązania projektowe, zasygnalizowane na etapie opracowywania Programu przez potencjalnych wykonawców inwestycji i jednocześnie beneficjentów funduszy Unii Europejskiej. Należy jednak zaznaczyć, iż lista ta nie będzie zamknięta i każdy podmiot spełniający cele LPR będzie mógł realizować swoje zadania. Taki warunek jest szczególnie ważny w przypadku korzystania z funduszy pomocowych Unii Europejskiej, gdyż należy wykazać zgodność projektu z założeniami LPR.

Dla **Okresu 2**, w ramach niniejszego Lokalnego Programu Rewitalizacji Obszarów Miejskich zostaną wskazane przesłanki, które będą decydować o podstawach merytorycznych rozwiązań projektowych rozpoczynających swój bieg w tym okresie. Warunkiem Realizacji projektów w ramach Programu będzie spełnianie celów wyznaczonych dla poszczególnych obszarów wsparcia.

3.2. Zasięg terytorialny rewitalizowanych obszarów

Zgodnie z warunkami zapisanymi w UZPORR, obszary miejskie poddawane rewitalizacji zostają wyznaczone w **Lokalnym Programie Rewitalizacji**. Ich granice są wyznaczone na podstawie krytycznej analizy wyników badań i analiz (w tym wniosków różnych podmiotów współuczestniczących w procesie rewitalizacji) przeprowadzonych dla potrzeb przygotowania Lokalnego Programu Rewitalizacji. Dokonując tego wyboru **należy wziąć pod uwagę** poziom:

- **bezrobocia,**
- **ubóstwa oraz trudne warunki mieszkaniowe,**
- **przestępczości,**
- **wykształcenia mieszkańców,**
- **przedsiębiorczości mieszkańców,**
- **degradacji technicznej infrastruktury i budynków,**
- **zanieczyszczenia środowiska naturalnego.**

Przeprowadzona w **rozdziale 1** wieloczynnikowa analiza sytuacji społeczno-gospodarczej pozwoliła wyciągnąć wnioski, ułatwiające wskazanie najważniejszych dla Miasta obszarów problemowych, spełniających co najmniej trzy z powyższych kryteriów.

Obok krytycznej analizy powyższych czynników w procesie wyznaczenia obszarów, które poddane zostaną rewitalizacji wzięto pod uwagę zgodność działań z:

- Strategią Rozwoju Miasta Sierpc – odnośnie realizacji celów rozwojowych miasta, wypełniania jego misji i realizacji wizji rozwoju;
- Planem Rozwoju Lokalnego Miasta Sierpc
- Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego;
- Zintegrowanym Programem Operacyjnym Rozwoju Regionalnego.

- Narodowym Planem Rozwoju na lata 2004 –2006 i projektem na lata 2007 – 2013
- Programem Operacyjnym dot. wdrażania Mechanizmów EOG i Norweskiego

Zbieżność ta została opisana w **rozdziale 2 Programu.**

Pozwala to zakwalifikować te obszary do terenów, które powinny w najbliższym okresie podlegać rewitalizacji na płaszczyznach:

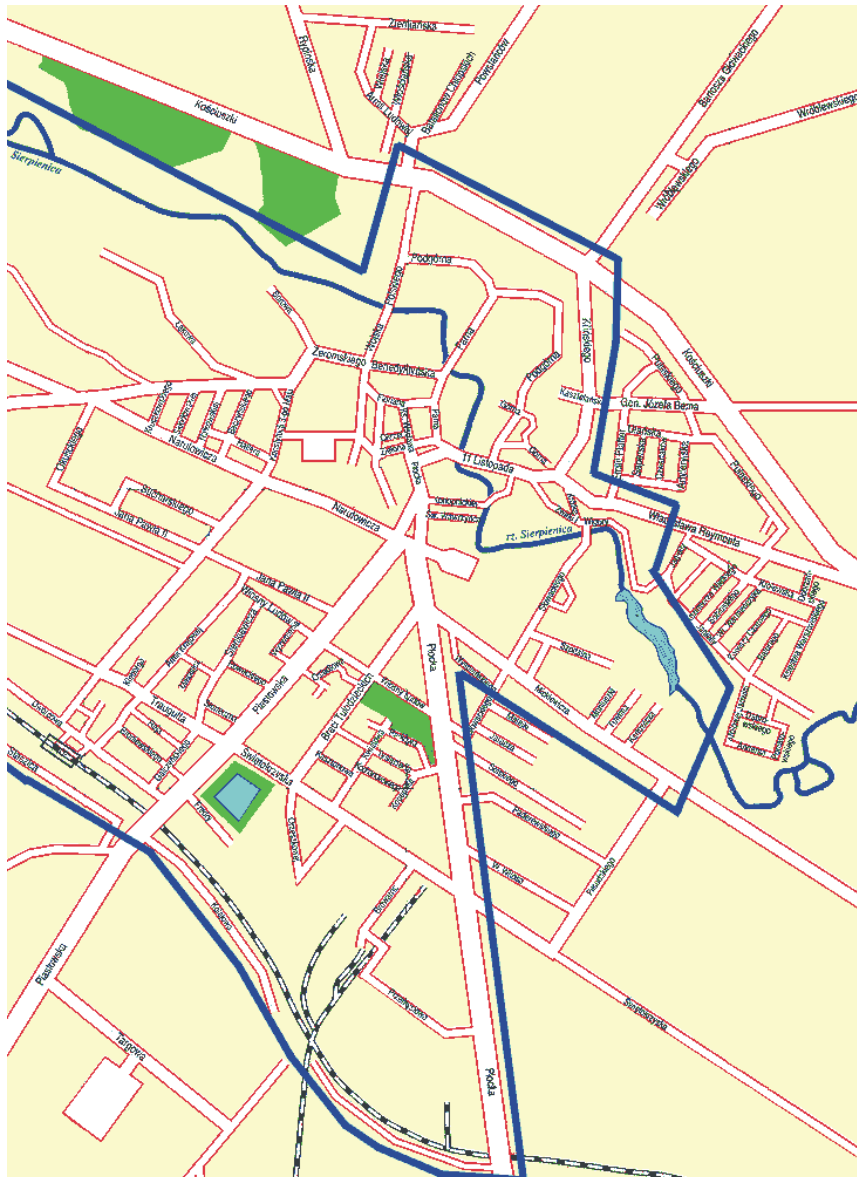
- **przestrzennej;**
- **gospodarczej;**
- **społecznej.**

3.2.1. Obszary rewitalizacji

Obszar do rewitalizacji wyznaczono na podstawie rozpoznania terytorialnego rozkładu ubóstwa, zagrożenia słabszym dostępem do edukacji, bezrobocia oraz zagrożeń przestępczością. Pomocniczo dołączono kryterium dekapitalizacji budynków i zasobów mieszkaniowych. Opis szczegółowy rozpoznań co do poszczególnych zagrożeń przedstawiono w całym poprzednim rozdziale. Na podstawie zbiegu w jednym miejscu wszystkich wymienionych problemów wyznaczono powyższe granice obszaru rewitalizacji.

W wyniku przeprowadzonej analizy wyodrębniono obszar spełniający powyższe kryteria, w ramach których będą realizowane inwestycje zgodne z założeniami LPR.

Obszary zaznaczono na mapie poniżej.

Strefa obejmuje całe Centrum Miasta. Linia rozgraniczająca na południu biegnie wzdłuż terenów kolejowych obejmując je swoim zasięgiem. Strefa obejmuje również nie ujętą na mapie obok strefę Muzeum Wsi Mazowieckiej, które to muzeum odgrywa kluczową rolę w rozwoju Miasta. Strefa nie obejmuje natomiast osiedli domków jednorodzinnych w okolicach ulicy Narutowicza, Żeromskiego. Na południu linii rozgraniczającą stanowi ulica Kościuszki.

3.2.2. Uzasadnienie wyboru obszarów rewitalizacji.

Zgodnie z założeniami ZPORR oraz praktyki prowadzenia procesów rewitalizacji w Polsce, obszary poddane rewitalizacji muszą spełniać odpowiednie kryteria wyboru. Kryteria te zostały przedstawione na początku podrozdziału. Analiza została przeprowadzona w trzech obszarach funkcjonalnych – przestrzennym, gospodarczym oraz społecznym. Z uwagi na charakter programów rewitalizacji obszarów miejskich największe znaczenie w wyborze obszaru rewitalizacji mają względy **przestrzenne** (m.in. degradacja obiektów budowlanych, nieuporządkowana zabudowa oraz przestrzeń miejska) oraz **społeczne** (dostępność

mieszkań komunalnych, wysoka przestępczość, występowanie patologii społecznych, negatywne zjawiska demograficzne itp.).

Oto czynniki, które wpłynęły na zakwalifikowanie wskazanego obszaru miasta procesem rewitalizacji:

- zły stan techniczny obiektów publicznych,
- zdegradowane obiekty budownictwa mieszkaniowego,
- zdegradowane budynki kulturalne,
- zła sytuacja w obszarze zaspokajania potrzeb kulturalnych,
- występowanie patologii społecznych (liczne dewastacje, alkoholizm),
- olbrzymia degradacja infrastruktury,
- niezadowalający stan publicznej infrastruktury technicznej,
- wysoka przestępczość – niski poziom bezpieczeństwa mieszkańców.
- brak miejsc rekreacji dla mieszkańców najuboższych

Na obszarze miasta występuje szereg miejsc o charakterze dysfunkcyjnym. Budynki niszczeją, zagrażają zdrowiu i życiu mieszkańców. Stanowią schronienie dla grup patologicznych i drobnych przestępców.

Na terenie strefy znajduje się szereg budynków, które wymagają rewitalizacji i ponownego przywrócenia funkcji społecznych. Szczególnie dramatycznie wygląda sytuacja na terenach kolejowych, które niszczej. Po prawej stronie widoczny jest niszczący powoli zabytkowy budynek stacji kolejowej w Sierpcu.

Uliczki Sierpca zachwycają swoim malowniczym wyglądem. Jednak głównie stare ulice w Sierpcu to kumulacja problemów społecznych i infrastrukturalnych. Odnowa oraz zachowanie dziedzictwa kulturowego jest ważnym elementem działań Programu. Jednocześnie należy stworzyć mieszkańcom szansę na lepsze jutro.

Budynki w centrum miasta wymagają remontu. Drewniana zabudowa stwarza problemy dla bezpieczeństwa mieszkańców. Łatwo o pożary. Problemy stwarza również bardzo duży potok ruch samochodów osobowych i ciężarowych.

3.3. Cele przestrzenne rewitalizacji

Na podstawie analizy sytuacji przeprowadzonej w rozdziale I Programu określono następujące **problemy** w sferze przestrzennej na zdefiniowanych powyżej obszarach, które podlegać będą rewitalizacji:

- Duże zróżnicowanie funkcjonalno-przestrzenne Miasta,
- Duże potrzeby modernizacyjne dróg miejskich,
- Występowanie zdegradowanych obiektów użyteczności publicznej wymagających odnowienia i przeprowadzenia procesów rewitalizacyjnych,
- Występowanie zabytków architektonicznych, wymagających odnowienia i przeprowadzenia procesów rewitalizacyjnych

Na podstawie tak wyrażonych problemów, wyodrębniono następujące **cele rewitalizacji w obszarze przestrzennym**, zmierzające do zmniejszenia negatywnego ich oddziaływania na otoczenie zewnętrzne:

- Poprawa funkcjonalności struktury ruchu kołowego, ruchu pieszego i estetyki przestrzeni publicznych,
- Ochrona obiektów cennych architektonicznie,
- Modernizacja budynków użyteczności publicznej dla celów kulturalnych, edukacyjnych i integracyjnych dla społeczności lokalnej.

3.4. Planowane działania przestrzenne na obszarze rewitalizowanym

Wszystkie przedsięwzięcia rewitalizacyjne w sferze zagospodarowania przestrzennego należy przyporządkować do jednego z opisanych w rozdziale 3.2. *Programu Rewitalizacji*. Jest to warunkiem ubiegania się o zewnętrzne źródła finansowania (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej).

Każdy beneficjent/podmiot, który zamierza realizować przedsięwzięcie z jakichkolwiek programów oferujących zewnętrzne finansowanie, dla których warunkiem jest zgodność z LPR, **musi uzyskać akceptację Burmistrza Sierpca wskazującą na zgodność realizowanego przedsięwzięcia z celami LPR.**

Lista rodzajów projektów, które mogą podlegać wsparciu jest bardzo szeroka i pokrywa się z zakresem inwestycji wspieranych w ramach ZPORR, Mechanizmu EOG oraz Mechanizmu Norweskiego . Są to np.:

- zagospodarowywanie pustych przestrzeni w harmonii z otoczeniem,
- porządkowanie „starej tkanki” urbanistycznej,
- izolacja, remont lub przebudowa elewacji, fasad i dachów budynków oraz pomieszczeń przeznaczonych na cele: gospodarcze, szkoleniowe lub kulturalne,
- renowacja budynków o wartości architektonicznej i znaczeniu historycznym znajdujących się na rewitalizowanym terenie (renowacja będzie się składała z działań wspierających: prace konserwatorskie oraz odnowienie zabudowań).
- wyburzanie budynków pod cele: usługowe, kulturowe, edukacyjne, gospodarcze, turystyczne lub rekreacyjne.
- remont lub przebudowa infrastruktury publicznej związanej z rozwojem funkcji turystycznych, rekreacyjnych, kulturalnych, sportowych.
- regeneracja, rehabilitacja i zabudowywanie pustych przestrzeni publicznych (np. placów, rynków, parkingów, placów zabaw dla dzieci, publicznych toalet miejskich, małej architektury – np. tarasy widokowe, fontanny, ławki, kosze na śmieci, miejsc rekreacji, terenów zielonych (zieleń wysoka, niska i trawniki) oraz prace restauracyjne na terenie istniejących parków).
- regeneracja infrastruktury technicznej, szczególnie w zakresie ochrony środowiska, np.:
budowa, remonty lub przebudowa sieci kanalizacyjnych i innych urządzeń do oczyszczania, gromadzenia, odprowadzania i przesyłania ścieków,
- budowa, remonty lub przebudowa kanalizacji deszczowej,
- wymiana elementów konstrukcyjnych zawierających azbest w budynkach publicznych (poza celami mieszkaniowymi) w przypadku, gdy nie wymaga to przebudowy całego obiektu i po spełnieniu wymagań przekazania powstałych odpadów zawierających azbest podmiotom, które uzyskały zezwolenie właściwego organu na prowadzenie działalności w zakresie gospodarki takimi odpadami,
- budowa, remonty lub przebudowa sieci wodociągowych, ujęć wody i urządzeń służących do gromadzenia i uzdatniania wody oraz urządzeń regulujących ciśnienie wody.
- adaptacja, przebudowa lub remonty budynków i przestrzeni użyteczności publicznej wraz z przyległym otoczeniem na cele edukacyjne-społeczne.
- poprawa funkcjonalności ruchu kołowego, ruchu pieszego i estetyki przestrzeni publicznych rewitalizowanego terenu, poprzez np.:

- remonty, przebudowę lub modernizację dróg lokalnych (miejskich lub powiatowych) i ulic prowadzących do dzielnic mieszkalnych oraz komunalnych dróg osiedlowych (między innymi wzmocnienie podbudowy jezdni, polepszenie stanu nośności, wymiana i poszerzenie nawierzchni) oraz małych obiektów inżynierskich,
  - budowę, remonty lub przebudowę chodników i przejść dla pieszych, jak również wszelkie inne prace infrastrukturalne lub zakup wyposażenia pozwalający zwiększyć bezpieczeństwo pieszych, rowerzystów lub zwierząt, (np. budowa, przebudowa lub remont ścieżek rowerowych).
- rewitalizacji, konserwacji, renowacji, modernizacji i adaptacji na cele kulturalne historycznych obiektów i zespołów zabytkowych wraz z ich otoczeniem, szczególnie realizowane w ramach przyjętych strategii rozwoju produktów turystyki kulturowej;
  - rewitalizacji historycznych obszarów miejskich;
  - rewitalizacji, konserwacji, renowacji, modernizacji i adaptacji na cele kulturalne zespołów fortyfikacyjnych oraz budowli obronnych;
  - rewitalizacji obiektów przemysłowych o wysokiej wartości historycznej na cele kulturalne, w szczególności na muzea nowoczesności;
  - renowacji, ochrony i zachowania miejsc pamięci i martyrologii;
  - budowy i rozbudowy publicznych i niekomercyjnych instytucji kultury o europejskim znaczeniu;
  - budowy, rozbudowy, odbudowy i adaptacji infrastruktury kulturowej w miejscach o symbolicznym znaczeniu dla polskiej kultury;
  - kompleksowych programów konserwacji zabytków ruchomych oraz konserwacji i digitalizacji zabytkowych księgozbiorów i archiwaliów;
  - tworzenie systemów zabezpieczeń przed nielegalnym wywozem dzieł sztuki oraz zabezpieczenie zabytków ruchomych i nieruchomych przed kradzieżą i zniszczeniem.

Ww. rodzaje projektów w dużej mierze dotyczą również opisywanej w dalszej części sfery społecznej. Zatem trudno w przypadku niektórych projektów jednoznacznie zdefiniować zaliczenie do jednej z opisywanych sfer funkcjonalnych. Nie wpływa to jednakże na

możliwość realizacji inwestycji w ramach LPR, gdyż projekty zaplanowane przez potencjalnych beneficjentów mogą mieć charakter kompleksowy, obejmujący wiele aspektów rewitalizacji (np. uporządkowanie przestrzeni społecznej powiązane z tworzeniem obiektów społecznych lub zabudowy komunalnej).

Poniżej została przedstawiona lista inwestycji przewidziana do realizacji w ramach rewitalizacji przestrzennej w latach 2005 – 2013.

TYTUŁ PROJEKTU	Zagospodarowanie doliny rzeki Sierpenicy
PROJEKT REALIZOWANY PRZEZ	Miasto Sierpc
CAŁKOWITY KOSZT REALIZACJI PROJEKTU	10000 tys. PLN
OPIS PROJEKTU	Projekt przewiduje: <ul style="list-style-type: none"> - wykonanie projektu budowlano-wykonawczego - zagospodarowanie terenów wzdłuż rzeki - budowa ścieżek rowerowych, - zagospodarowanie terenów zielonych na cele turystyczne
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	<ul style="list-style-type: none"> • 2500tys. PLN - własne środki budżetowe • 7500 tys. PLN - środki ze ZPORR
HARMONOGRAM REALIZACJI	Realizacja projektu przewidziana jest na lata 2006 - 2013
OCZEKIWANE REZULTATY - WSKAŹNIKI	<p>Na poziomie produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Powierzchnia zmodernizowanej lokalnej bazy kulturalnej i turystycznej - Powierzchnia terenów rewitalizowanych przeznaczonych na małą infrastrukturę - Liczba obiektów zmodernizowanych na cele kulturalne i turystyczne <p>Na poziomie rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba nowych miejsc pracy powstała w wyniku realizacji

	<p>projektów turystycznych i kulturalnych</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba osób korzystających z nowej lokalnej bazy kulturalnej i turystycznej <p>Na poziomie oddziaływania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba korzystających z nowych ofert programowych w zakresie kultury i turystyki - Liczba utrzymanych miejsc pracy(w okresie 2 lat) - Stałe miejsca pracy w obszarze kultury i turystyki
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	<ul style="list-style-type: none"> - Monitoring na miejscu - Statystyka gminna - Badania ankietowe.

TYTUŁ PROJEKTU	Modernizacja ul. Benedyktyńskiej
PROJEKT REALIZOWANY PRZEZ	Miasto Sierpc
CAŁKOWITY KOSZT REALIZACJI PROJEKTU	1500 tys. PLN
OPIS PROJEKTU	<p>Projekt przewiduje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wykonanie projektu budowlano-wykonawczego - Zmiana nawierzchni, przywrócenie przedwojennego charakteru ulicy,
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	<ul style="list-style-type: none"> • 375 tys. PLN - własne środki budżetowe • 1125 tys. PLN - środki ze ZPORR
HARMONOGRAM REALIZACJI	Realizacja projektu przewidziana jest na lata 2006-2008
OCZEKIWANE REZULTATY - WSKAŹNIKI	<p>Na poziomie produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Długość zmodernizowanych dróg <p>Na poziomie rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wskaźnik powierzchni zmodernizowanych dróg

	<ul style="list-style-type: none"> - Skrócenie czasu przejazdu <p>Na poziomie oddziaływania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Poprawa bezpieczeństwa - Migracje - Poprawa jakości środowiska naturalnego
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	<ul style="list-style-type: none"> - Monitoring na miejscu - Statystyka gminna - Badania ankietowe.

TYTUŁ PROJEKTU	Renowacja zbiornika wodnego Jeziórko
PROJEKT REALIZOWANY PRZEZ	Miasto Sierpc
CAŁKOWITY KOSZT REALIZACJI PROJEKTU	600 tys. PLN
OPIS PROJEKTU	<p>Projekt przewiduje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wykonanie projektu budowlano-wykonawczego - Oczyszczenie i utrzymanie zbiornika oraz przywrócenie właściwych stosunków wodnych
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	<ul style="list-style-type: none"> • 150 tys. PLN - własne środki budżetowe • 450 tys. PLN - środki ze ZPORR
HARMONOGRAM REALIZACJI	Realizacja projektu przewidziana jest na lata 2006 - 2008
OCZEKIWANE REZULTATY - WSKAŹNIKI	<p>Na poziomie produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba zmodernizowanych zbiorników małej retencji - Pojemność zmodernizowanych zbiorników małej retencji <p>Na poziomie rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Poziom wskaźników fizykochemicznych uzdatnionej wody - Pojemność zmodernizowanych zbiorników małej retencji

	<p>Na poziomie oddziaływania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Klasa czystości wód (rzek i jezior) (w okresie 1 roku) - Poprawa jakości środowiska naturalnego
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	<ul style="list-style-type: none"> - Monitoring na miejscu - Statystyka gminna - Badania ankietowe.

TYTUŁ PROJEKTU	Modernizacja ul. Narutowicza
PROJEKT REALIZOWANY PRZEZ	Miasto Sierpc
CAŁKOWITY KOSZT REALIZACJI PROJEKTU	5500 tys. PLN
OPIS PROJEKTU	<p>Projekt przewiduje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wykonanie projektu budowlano-wykonawczego - wykonanie nawierzchni pieszo-jezdnej w kierunku Skansenu - wykonanie kanalizacji deszczowej i sanitarnej
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	<ul style="list-style-type: none"> • 375 tys. PLN - własne środki budżetowe • 1125 tys. PLN - środki ze ZPORR
HARMONOGRAM REALIZACJI	Realizacja projektu przewidziana jest na lata 2006-2008
OCZEKIWANE REZULTATY - WSKAŹNIKI	<p>Na poziomie produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Długość zmodernizowanych dróg <p>Na poziomie rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wskaźnik powierzchni zmodernizowanych dróg - Skrócenie czasu przejazdu <p>Na poziomie oddziaływania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Poprawa bezpieczeństwa - Migracje

	- Poprawa jakości środowiska naturalnego
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	- Monitoring na miejscu - Statystyka gminna - Badania ankietowe.

TYTUŁ PROJEKTU	Modernizacja ul. Św. Wawrzyńca
PROJEKT REALIZOWANY PRZEZ	Miasto Sierpc
CAŁKOWITY KOSZT REALIZACJI PROJEKTU	2000 tys. PLN
OPIS PROJEKTU	Projekt przewiduje: - wykonanie projektu budowlano-wykonawczego - Przywrócenie przedwojennego charakteru ulicy
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	<ul style="list-style-type: none"> • 500 tys. PLN - własne środki budżetowe • 1500 tys. PLN - środki ze ZPORR
HARMONOGRAM REALIZACJI	Realizacja projektu przewidziana jest na lata 2008-2013
OCZEKIWANE REZULTATY - WSKAŹNIKI	<p>Na poziomie produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Długość zmodernizowanych dróg <p>Na poziomie rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wskaźnik powierzchni zmodernizowanych dróg - Skrócenie czasu przejazdu <p>Na poziomie oddziaływania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Poprawa bezpieczeństwa - Migracje - Poprawa jakości środowiska naturalnego
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	- Monitoring na miejscu - Statystyka gminna

	- Badania ankietowe.
--	----------------------

TYTUŁ PROJEKTU	Oświetlenie kościołów (Kościół pod Wezwaniem Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny oraz Klasztor Benedyktynek; kościół Farny pod wezwaniem św. Wita, Modesta i Krescencji; Kościół pod wezwaniem św. Ducha)
PROJEKT REALIZOWANY PRZEZ	Miasto Sierpc
CAŁKOWITY KOSZT REALIZACJI PROJEKTU	5000 tys. PLN
OPIS PROJEKTU	Projekt przewiduje: <ul style="list-style-type: none"> - wykonanie projektu budowlano-wykonawczego - Zagospodarowanie otoczenia, odrestaurowanie obiektów, konserwacja i modernizacja zabytkowych elewacji
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	<ul style="list-style-type: none"> • 1250 tys. PLN - własne środki budżetowe • 3750 tys. PLN - środki ze ZPORR
HARMONOGRAM REALIZACJI	Realizacja projektu przewidziana jest na lata 2008-2013
OCZEKIWANE REZULTATY - WSKAŹNIKI	<p>Na poziomie produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Powierzchnia zrewitalizowanych obiektów dziedzictwa kulturowego - Liczba zmodernizowanych obiektów infrastruktury kulturalnej <p>Na poziomie rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba nowych ofert programowych w zakresie kultury i turystyki - Liczba nowych miejsc pracy powstała w wyniku realizacji projektów turystycznych i kulturalnych - Liczba osób korzystających z nowej lokalnej bazy kulturalnej i turystycznej

	<p>Na poziomie oddziaływania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba korzystających z nowych ofert programowych w zakresie kultury i turystyki - Stałe miejsca pracy w obszarze kultury i turystyki - Wielkość migracji w gminie
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	<ul style="list-style-type: none"> - Monitoring na miejscu - Statystyka gminna - Badania ankietowe.

TYTUŁ PROJEKTU	Rewitalizacja mienia komunalnego
PROJEKT REALIZOWANY PRZEZ	Miasto Sierpc
CAŁKOWITY KOSZT REALIZACJI PROJEKTU	10000 tys. PLN
OPIS PROJEKTU	<p>Projekt przewiduje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wykonanie projektu budowlano-wykonawczego - Rewitalizacja zasobów mieszkaniowych gminy, renowacja, naprawa i odnowienie elewacji budynków, poprawa infrastruktury, warunków architektonicznych, nawierzchni, mała architektura. Usunięcie pokryw dachowych pokrytych eternitem, przywrócenie właściwego komfortu i poprawę warunków bytowych obowiązujących obecnie.
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	<ul style="list-style-type: none"> • 1250 tys. PLN - własne środki budżetowe • 3750 tys. PLN - środki ze ZPORR
HARMONOGRAM REALIZACJI	Realizacja projektu przewidziana jest do 2013r.
OCZEKIWANE REZULTATY - WSKAŹNIKI	<p>Na poziomie produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba budynków poddanych renowacji - Powierzchnia budynków poddanych renowacji - Liczba budynków poddanych termo-renomacji - Liczba budynków poddanych remontowi/przebudowie

	<p>infrastruktury technicznej</p> <p>Na poziomie rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Powierzchnia usługowa faktycznie wykorzystywana - Liczba nowych punktów usługowych na terenach zrewitalizowanych - Liczba przedsiębiorstw zlokalizowanych na terenie zrewitalizowanym <p>Na poziomie oddziaływania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wskaźnik bezrobocia wśród mieszkańców terenów zrewitalizowanych - Migracje z terenów poddanych rewitalizacji - Liczba mieszkańców na terenach zrewitalizowanych
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	<ul style="list-style-type: none"> - Monitoring na miejscu - Statystyka gminna - Badania ankietowe.

TYTUŁ PROJEKTU	Prace konserwatorskie przy zabytkowych pomnikach na cmentarzu parafialnym
PROJEKT REALIZOWANY PRZEZ	Miasto Sierpc
CAŁKOWITY KOSZT REALIZACJI PROJEKTU	400 tys. PLN
OPIS PROJEKTU	<p>Projekt przewiduje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Renowacja zabytkowych pomników znajdujących się na terenie cmentarza parafialnego w Sierpcu.
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	<ul style="list-style-type: none"> • 100 tys. PLN - własne środki budżetowe • 300 tys. PLN - środki ze ZPORR
HARMONOGRAM REALIZACJI	Realizacja projektu przewidziana jest na rok 2013

<p>OCZEKIWANE REZULTATY - WSKAŹNIKI</p>	<p>Na poziomie produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Powierzchnia zrewitalizowanych obiektów dziedzictwa kulturowego <p>Na poziomie rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba nowych miejsc pracy powstała w wyniku realizacji projektów turystycznych i kulturalnych <p>Na poziomie oddziaływania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba korzystających z nowych ofert programowych w zakresie kultury i turystyki - Stałe miejsca pracy w obszarze kultury i turystyki - Wielkość migracji w gminie
<p>SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Monitoring na miejscu - Statystyka gminna - Badania ankietowe.

<p>TYTUŁ PROJEKTU</p>	<p>Stworzenie muzeum ziemi sierpeckiej, kasztelańskiej historii starówki miasta</p>
<p>PROJEKT REALIZOWANY PRZEZ</p>	<p>Miasto Sierpc</p>
<p>CAŁKOWITY KOSZT REALIZACJI PROJEKTU</p>	<p>3000 tys. PLN</p>
<p>OPIS PROJEKTU</p>	<p>Projekt przewiduje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zagospodarowanie otoczenia, odrestaurowanie obiektu, konserwacja i modernizacja zabytkowych elewacji, wykup budynku wraz z gruntem, rozpowszechnianie - szerzenie dziedzictwa kulturowego poprzez stworzenie muzeum na starym mieście – Muzeum Kultury Sierpeckiej
<p>ŹRÓDŁA FINANSOWANIA</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 750 tys. PLN - własne środki budżetowe • 2250 tys. PLN - środki ze ZPORR

HARMONOGRAM REALIZACJI	Realizacja projektu przewidziana jest na rok 2013
OCZEKIWANE REZULTATY - WSKAŹNIKI	<p>Na poziomie produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Powierzchnia zrewitalizowanych obiektów dziedzictwa kulturowego - Liczba zmodernizowanych obiektów infrastruktury kulturalnej <p>Na poziomie rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba nowych ofert programowych w zakresie kultury i turystyki - Liczba nowych miejsc pracy powstała w wyniku realizacji projektów turystycznych i kulturalnych - Liczba osób korzystających z nowej lokalnej bazy kulturalnej i turystycznej <p>Na poziomie oddziaływania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba korzystających z nowych ofert programowych w zakresie kultury i turystyki - Stałe miejsca pracy w obszarze kultury i turystyki - Wielkość migracji w gminie
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	<ul style="list-style-type: none"> - Monitoring na miejscu - Statystyka gminna - Badania ankietowe.

3.5. Cele rewitalizacji w obszarze gospodarczym

Na podstawie wyrażonych w rozdziale 1 problemów, wyodrębniono następujące **cele główne rewitalizacji w obszarze gospodarczym**, zmierzające do zmniejszenia negatywnego oddziaływania problemów.

- **tworzenie warunków lokalowych i infrastrukturalnych dla rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości**
- **przekształcenie obszarów przemysłowych zlokalizowanych na obszarze miasta i w jego sąsiedztwie na cele gospodarcze.**

Należy pamiętać, iż tak zdefiniowane cele związane są z bezpośrednim wpływem na rozwój gospodarczy obszarów rewitalizowanych. Natomiast celem pośrednim wszystkich działań prowadzonych w pozostałych dwóch obszarach funkcjonowania (czyli przestrzennym i społecznym) jest **tworzenie takich warunków życia i rozwoju, aby doprowadzić do zwiększenia potencjału gospodarczego Sierpca** i zintensyfikowania działalności, szczególnie w sektorze małych i średnich przedsiębiorstw.

3.6. Planowane działania na obszarze rewitalizowanym w sektorze gospodarczym

Każdy podmiot, który zamierza realizować przedsięwzięcie z jakichkolwiek programów oferujących zewnętrzne finansowanie, dla których warunkiem jest zgodność z LPR, musi uzyskać akceptację Burmistrza Sierpca, wskazującą na zbieżność realizowanego przedsięwzięcia z celami LPR.

Ze względu na mniejszą rolę działań wpływających bezpośrednio na funkcjonowanie przedsiębiorstw wyznaczono jedynie cztery rodzaje projektów, które na obszarach rewitalizacji będą traktowane jako priorytetowe:

- remont, przebudowa lub przystosowanie budynków i przestrzeni dla potrzeb tworzenia inkubatorów przedsiębiorczości oraz instytucji wsparcia biznesu
- prowadzenie działań promocyjnych i szkoleniowych na rzecz wspierania małych i średnich przedsiębiorstw
- przygotowanie terenów inwestycyjnych na rewitalizowanych terenach miejskich na potrzeby prowadzenia działalności gospodarczej

Każdy podmiot – Urząd Miasta lub inna instytucja, której zamierzenia będą zgodne z niniejszym Programem, może włączyć projekt do Programu Rewitalizacji.

Oto projekty planowane do realizacji w sferze gospodarczej:

TYTUŁ PROJEKTU	Rewitalizacja Targowiska Miejskiego i Bazaru Koszykowego przy placu Chopina, będącego elementem Starego Miasta
PROJEKT REALIZOWANY PRZEZ	Miasto Sierpc
CAŁKOWITY KOSZT REALIZACJI PROJEKTU	500 tys. PLN
OPIS PROJEKTU	<p>Projekt przewiduje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zagospodarowanie placu Targowiska Miejskiego, remont i modernizacja ogrodzenia wokół targowiska, dostosowanie terenu targowiska do wymogów sanitarnych, wyłożenie kostką – polbrukiem, utwardzenie nawierzchni, stworzenie infrastruktury: wykonanie mediów, budowa kanalizacji sanitarno – deszczowej, budowa wiat, pawilonów handlowych, miejsca parkingowe
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	<ul style="list-style-type: none"> • 125 tys. PLN - własne środki budżetowe • 375 tys. PLN - środki ze ZPORR
HARMONOGRAM REALIZACJI	Realizacja projektu przewidziana jest na rok 2006
OCZEKIWANE REZULTATY - WSKAŹNIKI	<p>Na poziomie produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Powierzchnia zdegradowanych dzielnic i obszarów miast poddanych rehabilitacji - Powierzchnia usługowa w budynkach poddanych renowacji - Powierzchnia usługowa w wybudowanych „plombach” <p>Na poziomie rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba nowych punktów usługowych na terenach zrewitalizowanych - Powierzchnia usługowa faktycznie wykorzystywana

	<p>Na poziomie oddziaływania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba utrzymanych punktów usługowych (w okresie 2 lat) - Liczba utrzymanych miejsc pracy(w okresie 2 lat) - Wskaźnik bezrobocia wśród mieszkańców terenów zrewitalizowanych
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	<ul style="list-style-type: none"> - Monitoring na miejscu - Statystyka gminna - Badania ankietowe.

TYTUŁ PROJEKTU	Rewitalizacja Targowiska Rolnego przy ulicy Targowej
PROJEKT REALIZOWANY PRZEZ	Miasto Sierpc
CAŁKOWITY KOSZT REALIZACJI PROJEKTU	500 tys. PLN
OPIS PROJEKTU	<p>Projekt przewiduje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zagospodarowanie placu Targowiska Miejskiego, remont i modernizacja ogrodzenia wokół targowiska, dostosowanie terenu targowiska do wymogów sanitarnych, wyłożenie kostką – polbrukiem, utwardzenie nawierzchni, stworzenie infrastruktury: wykonanie mediów, budowa kanalizacji sanitarno – deszczowej, budowa wiat, pawilonów handlowych, miejsca parkingowe
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	<ul style="list-style-type: none"> • 125 tys. PLN - własne środki budżetowe • 375 tys. PLN - środki ze ZPORR
HARMONOGRAM REALIZACJI	Realizacja projektu przewidziana jest na rok 2006
OCZEKIWANE REZULTATY - WSKAŹNIKI	<p>Na poziomie produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Powierzchnia zdegradowanych dzielnic i obszarów miast poddanych rehabilitacji - Powierzchnia usługowa w budynkach poddanych renowacji - Powierzchnia usługowa w wybudowanych „plombach”

	<p>Na poziomie rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba nowych punktów usługowych na terenach zrewitalizowanych - Powierzchnia usługowa faktycznie wykorzystywana <p>Na poziomie oddziaływania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba utrzymanych punktów usługowych (w okresie 2 lat) - Liczba utrzymanych miejsc pracy(w okresie 2 lat) - Wskaźnik bezrobocia wśród mieszkańców terenów zrewitalizowanych
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	<ul style="list-style-type: none"> - Monitoring na miejscu - Statystyka gminna - Badania ankietowe.

3.7. Cele rewitalizacji w obszarze społecznym

Na podstawie problemów opisanych w rozdziale 1, wyodrębniono następujące **cele rewitalizacji w obszarze społecznym**, zmierzające do zmniejszenia ich negatywnego oddziaływania na otoczenie:

- Zahamowanie negatywnych tendencji społecznych w mieście - bezrobocia, patologii społecznych
- Stworzenie dostępu do instytucji kulturalnych mieszkańcom bez względu na wiek, płeć i stan majątkowy
- Renowacja zabudowy budynków - w tym obiektów infrastruktury społecznej

3.8. Planowane działania na obszarze rewitalizowanym w obszarze społecznym

Każdy podmiot, który zamierza realizować przedsięwzięcie z jakichkolwiek programów oferujących zewnętrzne finansowanie, dla których warunkiem jest zgodność z LPR, musi uzyskać akceptację Burmistrza Sierpca, wskazującą na zbieżność realizowanego przedsięwzięcia z celami LPR.

Lista rodzajów projektów, które mogą podlegać wsparciu jest bardzo szeroka i pokrywa się z zakresem inwestycji wspieranych w ramach UZPORR i Mechanizmów EOG oraz Norweskiego. Są to m.in.:

- izolacja, remont lub przebudowa elewacji, fasad i dachów budynków oraz pomieszczeń przeznaczonych na cele: społeczne i mieszkaniowe (wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu)
- renowacja budynków o wartości architektonicznej i znaczeniu historycznym znajdujących się na rewitalizowanym terenie w tym ich adaptacja na cele społeczne i mieszkaniowe
- tworzenie stref bezpieczeństwa i zapobiegania przestępczości w zagrożonych patologiami społecznymi obszarach miast, w tym: budowa lub remont oświetlenia; zakup i instalacja systemów monitoringu przyczyniających się do realizacji działania
- adaptacja, przebudowa lub remonty budynków i przestrzeni użyteczności publicznej wraz z przyległym otoczeniem na cele edukacyjno-społeczne, znajdujących się na terenie rewitalizowanym w tym między innymi przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły średnie i ponadgimnazjalne, szkoły wyższe, szkolne stołówki, domy dziecka, ośrodki walki z patologiami społecznymi (np. walki z narkomanią, alkoholizmem), poradnie psychologiczne, świetlice dla dzieci i młodzieży, domy kultury, Warsztaty Terapii Zajęciowej oraz obiekty służące pomocą społeczną (np. dla samotnych matek z dziećmi, zapobiegania przestępczości, punkty służące pomocą i przekwalifikowaniem byłych więźniów)
- remont lub przebudowa obiektów pełniących funkcje zaplecza turystycznego, kulturalnego
- rewitalizacji, konserwacji, renowacji, modernizacji i adaptacji na cele kulturalne historycznych obiektów i zespołów zabytkowych wraz z ich otoczeniem, szczególnie realizowane w ramach przyjętych strategii rozwoju produktów turystyki kulturowej;
- rewitalizacji historycznych obszarów miejskich;

- rewitalizacji, konserwacji, renowacji, modernizacji i adaptacji na cele kulturalne zespołów fortyfikacyjnych oraz budowli obronnych;
- rewitalizacji obiektów przemysłowych o wysokiej wartości historycznej na cele kulturalne, w szczególności na muzea nowoczesności;
- renowacji, ochrony i zachowania miejsc pamięci i martyrologii;
- budowy i rozbudowy publicznych i niekomercyjnych instytucji kultury o europejskim znaczeniu;
- budowy, rozbudowy, odbudowy i adaptacji infrastruktury kulturowej w miejscach o symbolicznym znaczeniu dla polskiej kultury;

Ww. rodzaje projektów w dużej mierze dotyczą również opisywanej wcześniej sfery zagospodarowania przestrzennego. Zatem trudno w przypadku niektórych projektów jednoznacznie zdefiniować zaliczenie do jednej z trzech opisywanych sfer funkcjonalnych. Nie wpływa to jednakże na możliwość realizacji inwestycji w ramach LPR, gdyż projekty zaplanowane przez potencjalnych beneficjentów mogą mieć charakter kompleksowy, obejmujący wiele aspektów rewitalizacji (np. uporządkowanie przestrzeni społecznej powiązane z tworzeniem obiektów społecznych lub zabudowy komunalnej).

Poniżej została przedstawiona lista inwestycji przewidziana do realizacji w ramach rewitalizacji przestrzennej w latach 2005 – 2013.

TYTUŁ PROJEKTU	Rozbudowa Domu Kultury
PROJEKT REALIZOWANY PRZEZ	Miasto Sierpc
CAŁKOWITY KOSZT REALIZACJI PROJEKTU	12000 tys. PLN
OPIS PROJEKTU	<p>Projekt przewiduje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wykonanie projektu budowlano-wykonawczego - rozbudowa istniejącego domu kultury - stworzenie kina - stworzenie ośrodka kultury Mazowsza o znaczeniu ponadregionalnym

<p>ŹRÓDŁA FINANSOWANIA</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 3000 tys. PLN - własne środki budżetowe • 9000 tys. PLN - środki ze ZPORR <p>Istnieje możliwość wnioskowania o środki Mechanizmu Norweskiego oraz Mechanizmu EOG. (w tym przypadku udział środków zewnętrznych wynieść może 85% całości kosztów inwestycji)</p>
<p>HARMONOGRAM REALIZACJI</p>	<p>Realizacja projektu przewidziana jest na lata 2006 - 2009</p>
<p>OCZEKIWANE REZULTATY - WSKAŹNIKI</p>	<p>Na poziomie produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Powierzchnia zrewitalizowanych obiektów dziedzictwa kulturowego - Liczba zmodernizowanych obiektów infrastruktury kulturalnej <p>Na poziomie rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba nowych ofert programowych w zakresie kultury i turystyki - Liczba nowych miejsc pracy powstała w wyniku realizacji projektów turystycznych i kulturalnych - Liczba osób korzystających z nowej lokalnej bazy kulturalnej i turystycznej <p>Na poziomie oddziaływania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba korzystających z nowych ofert programowych w zakresie kultury i turystyki - Stałe miejsca pracy w obszarze kultury i turystyki - Wielkość migracji w gminie
<p>SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Monitoring na miejscu - Statystyka gminna - Badania ankietowe.

TYTUŁ PROJEKTU	Rewitalizacja budynku starego żłobka na potrzeby Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
PROJEKT REALIZOWANY PRZEZ	Miasto Sierpc
CAŁKOWITY KOSZT REALIZACJI PROJEKTU	2500 tys. PLN
OPIS PROJEKTU	Projekt przewiduje: - wykonanie projektu budowlano-wykonawczego - przebudowy i dostosowania budynku na nowe cele
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	<ul style="list-style-type: none"> • 625 tys. PLN - własne środki budżetowe • 1875 tys. PLN - środki ze ZPORR
HARMONOGRAM REALIZACJI	Realizacja projektu przewidziana jest na lata 2006 - 2007
OCZEKIWANE REZULTATY - WSKAŹNIKI	<p>Na poziomie produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Powierzchnia budynków poddanych renowacji - Liczba budynków poddanych remontowi/przebudowie infrastruktury technicznej - Powierzchnia zdegradowanych dzielnic i obszarów miast poddanych rehabilitacji - Liczba budynków przebudowanych/wyremontowanych na cele edukacyjno/społeczne - Powierzchnia budynków zmodernizowanych na cele edukacyjno/społeczne <p>Na poziomie rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba przestępstw w mieście <p>Na poziomie oddziaływania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wskaźnik bezrobocia wśród mieszkańców terenów zrewitalizowanych - Migracje z terenów poddanych rewitalizacji - Wskaźnik wykształcenia wśród mieszkańców terenów

	zrewitalizowanych
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	- Monitoring na miejscu - Statystyka gminna - Badania ankietowe.

TYTUŁ PROJEKTU	Adaptacja budynku na stworzenie miejsca wydawania żywności MOPS
PROJEKT REALIZOWANY PRZEZ	Miasto Sierpc
CAŁKOWITY KOSZT REALIZACJI PROJEKTU	500 tys. PLN
OPIS PROJEKTU	Projekt przewiduje: - Adaptacja starego budynku na magazyn wydawania żywności dla osób objętych pomocą Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	<ul style="list-style-type: none"> • 125 tys. PLN - własne środki budżetowe • 375 tys. PLN - środki ze ZPORR
HARMONOGRAM REALIZACJI	Realizacja projektu przewidziana jest na rok 2006
OCZEKIWANE REZULTATY - WSKAŹNIKI	Na poziomie produktu: - Powierzchnia budynków poddanych renowacji - Liczba budynków poddanych remontowi/przebudowie infrastruktury technicznej - Powierzchnia zdegradowanych dzielnic i obszarów miast poddanych rehabilitacji - Liczba budynków przebudowanych/wyremontowanych na cele edukacyjno/społeczne - Powierzchnia budynków zmodernizowanych na cele edukacyjno/społeczne

	<p>Na poziomie rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba przestępstw w mieście <p>Na poziomie oddziaływania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wskaźnik bezrobocia wśród mieszkańców terenów zrewitalizowanych - Migracje z terenów poddanych rewitalizacji - Wskaźnik wykształcenia wśród mieszkańców terenów zrewitalizowanych
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	<ul style="list-style-type: none"> - Monitoring na miejscu - Statystyka gminna - Badania ankietowe

TYTUŁ PROJEKTU	Modernizacja szkoły nr 2
PROJEKT REALIZOWANY PRZEZ	Miasto Sierpc
CAŁKOWITY KOSZT REALIZACJI PROJEKTU	1000 tys. PLN
OPIS PROJEKTU	<p>Projekt przewiduje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wykonanie projektu budowlano-wykonawczego - Wykonanie konserwacja i modernizacja zabytkowej elewacji, - Wymianę centralnego ogrzewania
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	<ul style="list-style-type: none"> • 250 tys. PLN - własne środki budżetowe • 750 tys. PLN - środki ze ZPORR
HARMONOGRAM REALIZACJI	Realizacja projektu przewidziana jest na lata 2006 - 2007
OCZEKIWANE REZULTATY - WSKAŹNIKI	<p>Na poziomie produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Powierzchnia zmodernizowanych szkół

	<p>Na poziomie rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba uczniów w szkołach korzystających z wybudowanej/zmodernizowanej infrastruktury edukacyjnej - Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury społeczno-edukacyjnej <p>Na poziomie oddziaływania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba osób , które ukończyły na miejscu szkołę podstawową
SPOSÓB POMIARU WSKAŹNIKÓW	<ul style="list-style-type: none"> - Monitoring na miejscu - Statystyka gminna - Badania ankietowe.

3.9. Zadania priorytetowe

Ze względu na znaczenie społeczno-gospodarcze poszczególnych rodzajów inwestycji, dokonane pod kątem wyników analizy stanu Miasta Sierpc oraz ich wpływu na rozwój terenów rewitalizowanych, co jest podstawowym kryterium realizacji zadań rewitalizacyjnych na obszarach miejskich, można wskazać następującą hierarchię działań:

1. **Przedsięwzięcia prowadzące do poprawy stanu infrastruktury komunalnej (m.in. drogowej i ochrony środowiska),**
2. **Przedsięwzięcia wpływające na zmniejszenie skutków negatywnych przemian społecznych,**
3. **Przedsięwzięcia prowadzące do zwiększenia potencjału intelektualnego mieszkańców oraz przystosowania do nowych warunków panujących na rynku pracy**

W Lokalnym Programie Rewitalizacji zapisano wstępnie wszystkie zgłoszone projekty, nie dokonując wśród nich selekcji. **Ewentualna selekcja nastąpi na etapie sporządzania dla poszczególnych projektów Studiów Wykonalności.**

Kolejność realizacji będzie także ostatecznie ustalona na podstawie wyników studiów i analizy płynności finansowej Miasta w czasie realizacji programu. Określanie kolejności w tej chwili uprzedzałoby przyszłe wyniki studiów wykonalności i zawartych w nich szczegółowych analiz ekonomicznych. Kolejność będzie więc ustalona jedynie wstępnie.

Sprawą priorytetową na dzień dzisiejszy i najbliższe lata jest rozbudowa infrastruktury społecznej i kulturalnej. Działania takie pomogą w krótkim okresie osiągnąć zamierzone cele.

3.10. Planowane wskaźniki osiągnięć

Szczegółowe wskaźniki mogą być określane dopiero na poziomie poszczególnych projektów. Na poziomie planu możemy podać jedynie listę wszystkich przewidzianych wskaźników spośród których będą wybierane konkretne wskaźniki dla każdego projektu.

Możliwe do zastosowania wskaźniki osiągnięć :

PRODUKTY:

Opis wskaźnika	Jednostka
Długość zmodernizowanych dróg i chodników w obszarach objętych rewitalizacją	m ²
Powierzchnia zmodernizowanych obiektów infrastruktury drogowej	m ²
Powierzchnia nowo zbudowanych „plomb” w zabudowie	m ²
Powierzchnia budynków poddanych renowacji	m ²
Powierzchnia budynków poddanych termo-renomacji	m ²
Powierzchnia zdegradowanych dzielnic i obszarów miast poddanych rehabilitacji	m ²
Liczba projektów walki z przestępczością i poprawy bezpieczeństwa mieszkańców	szt.

Powierzchnia usługowa w budynkach poddanych renowacji	m ²
Powierzchnia zmodernizowanej lokalnej bazy kulturalnej i turystycznej	m ²
Lokalne punkty informacji kulturalnej i turystycznej	szt.
Liczba systemów zabezpieczeń w obiektach dziedzictwa kulturowego	szt.
Nowe miejsca noclegowe	szt.
Powierzchnia odrestaurowanych i zrewitalizowanych obiektów dziedzictwa kulturowego	m ²
Powierzchnia wyremontowanej i przebudowanej infrastruktury publicznej na terenie zrewitalizowanym	m ²

REZULTATY:

Opis wskaźnika	Jednostka
Liczba przedsiębiorstw zlokalizowanych na terenie zrewitalizowanym	szt.
Liczba nowych ofert programowych w zakresie kultury i turystyki	szt.
Liczba obiektów zabezpieczonych przed zagrożeniami	szt.
Liczba miejsc pracy powstała w wyniku realizacji projektów turystycznych i kulturalnych	szt.
Liczba osób korzystających z nowej lokalnej bazy kulturalnej i turystycznej	osoby
Powierzchnia usługowa faktycznie wykorzystywana	m ²

ODDZIAŁYWANIE

Opis wskaźnika	Jednostka
Wskaźnik bezrobocia wśród mieszkańców terenów zrewitalizowanych	%
Liczba mieszkańców na terenach zrewitalizowanych	osoby
Liczba korzystających z nowych ofert programowych w zakresie kultury i turystyki	osoby
Stale miejsca pracy w obszarze kultury i turystyki	Szt.

Rozdział 4

Plan finansowy realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji w latach 2005-2006

Tabela zawiera projekty rozpoczynające się w latach 2005 - 2006

Projekt	Koszt w tys. PLN	ZPORR w tys. PLN	Środki własne w tys. PLN	Projekt przewidziany na lata
Rozbudowa Domu Kultury	12000	9000	3000	2006 - 2009
Rewitalizacja budynku starego żłobka na potrzeby Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej	2500	1875	625	2006 - 2007
Adaptacja budynku na stworzenie miejsca wydawania żywności MOPS	500	375	125	2006
Rewitalizacja Targowiska Miejskiego i Bazaru Koszykowego przy placu Chopina, będącego elementem Starego Miasta	500	375	125	2006
Rewitalizacja Targowiska				

Rolnego przy ulicy Targowej				
Zagospodarowanie doliny rzeki Sierpienicy	10000	7500	2500	2006 - 2013
Modernizacja szkoły nr 2	1000	750	250	2006 - 2007
Renowacja zbiornika wodnego Jeziórko	600	450	150	2006 - 2008

Rozdział 5

System wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Sierpc

Realizacja Programu Rewitalizacji Miasta Sierpc uzależniona jest od wysokości pozyskanych środków zarówno krajowych jak i z funduszy strukturalnych. Biorąc pod uwagę prognozę dopuszczalnej wysokości zobowiązań w poszczególnych latach i wysokość środków, jakie mogą być wydatkowane bezpośrednio z budżetu, możliwości finansowe Miasta wskazują, że na realizację przyjętych celów zabezpieczone zostanie 25% wkładu w stosunku do uzyskanych środków wspólnotowych.

Zarządzanie

Funkcję Instytucji Zarządzającej i koordynującej realizację Lokalnego Programu Rewitalizacji będzie pełnił specjalnie powołany zespół pracowników. Zakres zadań Instytucji Zarządzającej obejmuje m.in.:

- zapewnienie zgodności realizacji Programu z poszczególnymi dokumentami programowymi wyższego rzędu, w tym w szczególności w zakresie zamówień publicznych, zasad konkurencji, ochrony środowiska, jak też zagwarantowanie przestrzegania zasad zawierania kontraktów publicznych,
- zbieranie danych statystycznych i finansowych na temat postępów wdrażania oraz przebiegu realizacji projektów w ramach Programu,
- zapewnienie przygotowania i wdrożenia planu działań w zakresie informacji i promocji Programu,
- przygotowanie rocznych raportów na temat wdrażania Programu,
- zbieranie informacji do rocznego raportu o nieprawidłowościach,
- dokonanie oceny po zakończeniu realizacji Programu.

Instytucja wdrażająca Lokalny Program Rewitalizacji

Urząd Miasta Sierpc, jako instytucja wdrażająca Program, odpowiedzialny będzie za:

- opracowanie i składanie wniosków o finansowanie zewnętrzne,
- bezpośrednia realizacja działań przewidzianych w Planie w zakresie przygotowania przetargów, gromadzenia dokumentacji bieżącej, nadzoru nad wykonawcą pod kątem terminowości i jakości wywiązania się z zobowiązania,
- zapewnienie informowania o współfinansowaniu przez UE realizowanych projektów.

Główne warunki powodzenia wdrażania Programu Rewitalizacji to:

- aktywna obecność różnego typu inwestorów,
- dobrowolność przystępowania do Programu,
- właściwa skala działań i autonomia jednostki zarządzającej
- elastyczność i pragmatyzm w konkretnych realizacjach przy jednoczesnym zachowaniu przyjętej strategii działań,
- przygotowanie i mobilizacja wszystkich partnerów instytucjonalnych: banków, organu wykonawczego miasta, inwestorów budowlanych, prywatnych właścicieli mieszkań i budynków, wspólnot mieszkaniowych, kupców, stowarzyszeń lokalnych,
- wprowadzenie planowanych zamierzeń do programów regionalnych dla zapewnienia współfinansowania publicznego,
- zaprogramowanie lokalnych instrumentów pomocy dla inwestowania w dziedzinie infrastruktury, działań budowlanych jak remonty, dobudowy, rozbudowy, adaptacje itp.
- przygotowanie działań pro-społecznych, m.in. pomoc w przesiedleniach rodzin i osób samotnych oraz innych grup o specyficznych problemach, m.in. młodych robotników, osób samotnych, osób starszych, osób z marginesu społecznego,

Potwierdzenie zgodności projektu z założeniami Lokalnego Programu Rewitalizacji Obszarów Miejskich

W przypadku realizacji inwestycji finansowanych w ramach Programu Rewitalizacji, podmiot starający się o dofinansowanie z zewnętrznych źródeł musi uzyskać akceptację Burmistrza Miasta Sierpc o zgodności projektu z LPR.

Podmiot zainteresowany przedłoży w Urzędzie Miasta Sierpc krótką metrykę projektu, mogące wskazywać na jego zgodność z celami LPR. Przedkładana do UM metryka projektu obligatoryjnie musi zawierać następujące elementy, ułatwiające stwierdzenie jego zgodności z LPR :

- tytuł projektu,
- wskazanie beneficjenta projektu (podmiot odpowiedzialny za jego realizację),
- przedmiot/zakres inwestycji,
- wskazanie obszaru rewitalizacji zgodnego z Programem,
- wskazanie zgodności z konkretnymi celami Programu Rewitalizacji,
- wartość projektu w PLN,
- okres rzeczowej realizacji projektu,
- stan przygotowania dokumentacji projektowej
- przewidywane źródła finansowania projektu.

W przypadku stwierdzenia takiej zgodności przez pracowników Urzędu Miasta Sierpc (w razie wątpliwości możliwa jest konsultacja z członkami Zespołu Zadaniowego ds. Rewitalizacji lub Komisjami Rady Miasta), **podmiot otrzymuje akceptację zgodności projektu z celami LPR podpisaną przez Burmistrza Miasta**, która załączana jest wraz z kopią LPR do wniosku aplikacyjnego. Kopia wydanego potwierdzenia archiwizowana jest w UM, co pozwoli na efektywny monitoring.

Rozdział 6

Sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej

Monitorowanie wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji

Monitorowanie jest procesem, który ma na celu analizowanie stanu zawansowania projektu i jego zgodności z postawionymi celami. Istotą monitorowania jest wyciąganie wniosków z tego, co zostało i nie zostało zrobione. Jest nią także modyfikowanie dalszych poczynań w taki sposób, aby osiągnąć zakładany cel w przyszłości. Istotnym elementem monitorowania jest wypracowanie technik zbierania informacji oraz opracowanie odpowiednich wskaźników, które będą odzwierciedlały efektywność prowadzonych działań.

Monitorowania wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji oraz jego poszczególnych elementów dokonywać będzie Komitet Monitorujący. Aby zachować ciągłość procesu przygotowania Programu i jego realizacji, w skład Komitetu Monitorującego wchodzić będą członkowie grupy roboczej, zaangażowanej w sporządzanie Programu Rewitalizacji.

Zebrania Komitetu Monitorującego odbywać się będą raz na pół roku. Tematem spotkań będzie monitoring i ewaluacja Lokalnego Programu Rewitalizacji. Istnieje możliwość częstszych spotkań po uprzednim zawiadomieniu członków Komitetu przez Sekretariat Komitetu. Funkcję Sekretariatu Komitetu Monitorującego pełnić będzie Sekretariat Urzędu Miasta Sierpc. Obowiązkiem Sekretariatu będzie zawiadamianie członków Komitetu o terminach posiedzeń oraz przygotowywanie na w/w posiedzenia szczegółowych informacji na temat postępów w realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji w formie standardowego raportu monitorującego. Obowiązkiem Sekretariatu będzie także przygotowywanie protokołów z posiedzeń Komitetu Monitorującego, zawierających ustalenia w/w posiedzeń i przesyłanie ich do członków Komitetu. Komitet Monitorujący analizować będzie ilościowe i jakościowe informacje na temat wdrażanych projektów i całego Programu w aspekcie finansowym i rzeczowym. Celem takiej analizy jest zapewnienie zgodności realizacji projektów i Programu z wcześniej zatwierdzonymi założeniami i celami. Jeśli w raportach monitoringowych ujawnione zostaną problemy związane z wdrażaniem Programu, Komitet Monitorujący powinien podjąć działania mające na celu wyeliminowanie pojawiających się trudności wdrożeniowych.

Na koniec każdego podokresu planowania (tzn. w styczniu 2007 i w styczniu 2014 roku) Komitet Monitorujący sporządzi raport końcowy, obrazujący faktycznie zrealizowane zadania w kontekście założeń Lokalnego Programu Rewitalizacji. Wszelkie rozbieżności pomiędzy ustaleniami Programu, a jego rzeczywistym wykonaniem będą w w/w raporcie szczegółowo wyjaśnione. Raport końcowy będzie dostępny do wglądu w Sekretariacie Urzędu Miasta Sierpc.

Ocena i komunikacja społeczna

Podstawowym warunkiem wiarygodności i skuteczności ewaluacji jest jej niezależność. Z warunku tego wynika konieczność utworzenia niezależnej organizacyjnie od zespołów zaangażowanych w proces tworzenia i wdrażania Programu Rewitalizacji komórki ewaluacyjnej w strukturze Urzędu Miasta Sierpc, w skład której wchodziłby jeden lub więcej pracowników zajmujących się ewaluacją ex-post. Celem tej ewaluacji jest określenie faktycznych efektów zrealizowanych projektów w ramach Programu.

Pracownik komórki ewaluacyjnej do 31 stycznia każdego roku przygotowuje raport ewaluacyjny dotyczący roku poprzedniego. W raporcie tym znajdują się w szczególności informacje o:

- **skuteczności** - kryterium to pozwala określić czy cele danego projektu (jak i całego Programu) określone na etapie programowania zostały osiągnięte,
- **efektywności** - kryterium to porównuje zasoby finansowe zaangażowane przy realizacji projektu i Programu z rzeczywistymi osiągnięciami projektu i Programu na poziomie produktu, rezultatu lub oddziaływania,
- **użyteczności** - kryterium to pozwala ocenić faktyczne efekty projektu i Programu na poziomie produktu, rezultatu i oddziaływania w nawiązaniu do wcześniej zdefiniowanych w Programie potrzeb i problemów.

Władze samorządowe Miasta Sierpc w trakcie wdrażania Programu Rewitalizacji muszą znaleźć skuteczną metodę przekazywania informacji do otoczenia. Powinny także zwrócić baczną uwagę na sprawny system przyjmowania informacji z otoczenia, od partnerów społecznych.

Możemy wyróżnić dwa główne typy otoczenia społecznego, z którym władze miasta muszą się komunikować. Po pierwsze jest to **otoczenie wewnętrzne**, obejmujące pracowników urzędu, którzy uczestniczą bezpośrednio w administrowaniu miastem, ich wiedzę, motywację, umiejętności praktyczne, kompetencje interpersonalne, lecz także technologię i zasoby organizacji. Jest również **otoczenie zewnętrzne**. Otoczenie zewnętrzne bliższe obejmuje przede wszystkim ogół mieszkańców, w którym jednak można wyróżnić szereg grup, organizacji, stowarzyszeń i instytucji czy przedsiębiorstw. Otoczenie zewnętrzne dalsze jest to faktyczne otoczenie miasta jako wspólnoty terytorialnej – sąsiednie gminy, struktury powiatowe, wojewódzkie i ogólnopolskie.

Obszary działań w zakresie komunikacji dwustronnej i współpracy władz Miasta Sierpc ze społecznością lokalną to:

- informacja o postępach wdrażania Programu - każdy mieszkaniec miasta będzie miał możliwość uzyskania informacji o aktualnym stanie prac wdrożeniowych Programu Rewitalizacji w siedzibie Sekretariatu Urzędu Miasta, wraz z wglądem w dokumentację (raporty monitoringowe, raporty ewaluacyjne),
- możliwość udziału mieszkańców w posiedzeniach Komitetu Monitorującego (po wcześniejszym zgłoszeniu swojej obecności),
- podjęcie współpracy z mediami lokalnymi - podawanie informacji o wdrażanych projektach w mediach lokalnych przynajmniej raz w roku,
- informacje z prac Komitetu Monitorującego zamieszczane na stronie www.

Instytucja Zarządzająca zapewnia środki informacyjne i promocyjne w zakresie udzielonej pomocy z funduszy strukturalnych. Wykorzystywane środki informacyjne i promocyjne będą miały na celu przede wszystkim informowanie potencjalnych i faktycznych odbiorców pomocy o możliwościach wsparcia ze strony UE oraz informowanie opinii publicznej o zakresie i wymiarze pomocy unijnej dla poszczególnych projektów i rezultatach tych działań.

Informowanie i promocja odbywać się będzie poprzez organizowanie szkoleń i konferencji na temat możliwości pozyskania środków unijnych. W prasie lokalnej i regionalnej oraz w Internecie podawane będą systematycznie informacje na temat zaangażowania

finansowego UE w realizację projektów oraz stanie zaawansowania realizacji zadań i ich efektów w ramach Programu. Sprawy związane ze środkami informacyjnymi i promocyjnymi stosowanymi przez Państwa Członkowskie odnośnie pomocy z funduszy strukturalnych reguluje Rozporządzenie Komisji Europejskiej nr 1159/2000.